

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра англійської філології

На правах рукопису

ЛЯЩУК ТЕТЯНА АНАТОЛІВНА

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ**

Спеціальність: 014.021 Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література)
Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література
Робота на здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР»

Науковий керівник:

Ковальчук Людмила Володимирівна,
кандидат філологічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНА ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 4

засідання кафедри англійської філології

від 7 листопада 2024 року

Завідувач кафедри

 проф. В. А. Ущина

АНОТАЦІЯ

Лящук Тетяна Анатоліївна. Використання інтерактивних онлайн-платформ для формування англомовної лексичної компетентності учнів старшої школи. Рукопис. Робота на здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР». Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024. 89 с.

Магістерську роботу присвячено дослідженню використання інтерактивних онлайн-платформ для формування лексичної компетентності учнів старшої школи. Актуальність роботи зумовлена сучасними тенденціями у викладанні іноземної мови, що передбачають використання інтерактивних, візуальних, аудіо- та відеозасобів навчання, а також створення індивідуальних освітніх траєкторій учнів та стимуляцію мотивації до вивчення іншомовної лексики.

Інтерактивні онлайн-платформи розглядаються як інструмент, який дозволяє організувати освітній процес на основі індивідуальних потреб учнів, їхнього навчального поступу та забезпечити зворотний зв'язок і багатофункціональність у поданні лексичного матеріалу.

У роботі проаналізовано найпопулярніші онлайн-платформи та визначено їхні дидактичні особливості й переваги використання у створенні умов для особистісно-орієнтованого навчання, підвищення рівня зацікавленості учнів та ефективності засвоєння нового словникового матеріалу, також виявлено потенціал для розвитку лексичної компетентності учнів, зокрема, через інтерактивні вправи, словникові тренажери та ігрові методи навчання. Визначено труднощі, пов'язані зі впровадженням інтерактивних платформ, такі як низький рівень цифрової грамотності учнів та недостатня технічна підготовка педагогів.

Під час дослідження проведено педагогічний експеримент, результати якого підтвердили ефективність застосування інтерактивних онлайн-платформ для збільшення лексичного запасу учнів та покращення засвоєння нових лексичних одиниць.

Практична значущість роботи полягає у можливості використання результатів дослідження для оптимізації методики навчання іноземних мов у старшій школі.

Ключові слова: інтерактивні онлайн-платформи, лексична компетентність, англійська мова, учні старшої школи, навчальний процес.

SUMMARY

Liaschuk Tetiana Anatoliivna. The Use of Interactive Online Platforms for Developing English Lexical Competence in High School Students.

Manuscript. Research paper for obtaining Master's degree. Lesya Ukrainka Volyn National University. Lutsk, 2024. 89 p.

The Master's thesis is devoted to researching the use of interactive online platforms for developing lexical competence in high school students. The relevance of the study is driven by current trends in foreign language teaching, which emphasize the use of interactive, visual, audio, and video learning tools, as well as the creation of individualized educational trajectories and fostering motivation for learning foreign language vocabulary.

Interactive online platforms are defined as a tool that allows the organization of the educational process based on the individual needs and progress of students, ensuring feedback and versatility in presenting lexical material. The study analyzes the most popular online platforms, identifying their didactic features and the advantages of using them to create conditions for personalized learning, enhance students' engagement, and increase the effectiveness of learning new vocabulary material. The potential of these platforms for developing students' lexical competence is highlighted, particularly through interactive exercises, vocabulary trainers, and game-based learning methods.

The study identifies challenges associated with the implementation of interactive platforms, such as students' low level of digital literacy and teachers' insufficient technical preparation. A pedagogical experiment was conducted as a part of the research, and its results confirmed the effectiveness of using interactive online platforms to expand students' vocabulary and improve their perception of new lexical items.

The practical significance of the study lies in the potential application of its findings to optimize foreign language teaching methods in high school.

Key words: interactive online platforms, lexical competence, English language, high school students, educational process.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	10
1.1. Лексична компетентність як складова мовленнєвої компетенції	10
1.2. Методи і підходи до розвитку лексичних навичок.....	15
1.3. Особливості формування англomовної лексичної компетентності старшокласників	21
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	29
2.1. Поняття та класифікація інтерактивних онлайн-платформ	29
2.2. Переваги та недоліки використання онлайн-платформ у навчанні іноземних мов	49
2.3. Вплив інтерактивних онлайн-платформ на формування лексичної компетентності.....	53
Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ. ..	59
3.1. Діагностика рівня сформованості англomовної лексичної компетентності учнів старшої школи	59
3.2. Формування лексичної компетентності учнів за допомогою онлайн-платформ	63
3.3. Аналіз результатів експериментального дослідження	67
3.4. Рекомендації щодо інтеграції онлайн-платформ у формування лексичної компетентності старшокласників	68
Висновки до розділу 3	73
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	84

ВСТУП

Сучасні освітні технології зазнали значних змін із розвитком цифрових платформ та інтерактивних ресурсів, що кардинально вплинуло на методику навчання в усіх сферах, зокрема й у вивченні іноземних мов. В епоху глобальної цифровізації освіти вчителі та учні отримали доступ до інноваційних інструментів, які роблять навчальний процес більш ефективним, інтерактивним та персоналізованим. Інтерактивні онлайн-платформи, мобільні додатки, електронні підручники та інші цифрові ресурси стали невід'ємною частиною сучасного навчання, дозволяючи забезпечувати гнучкість у навчальних програмах, адаптацію під індивідуальні потреби кожного учня, а також активніше залучати учнів до процесу вивчення матеріалу.

У зв'язку з глобальними змінами у сфері освіти, інтерактивні онлайн-інструменти відіграють важливу роль у розвитку різних аспектів мовленнєвої компетентності, включаючи граматику, фонетику та, безумовно, лексику. Формування лексичної компетентності — це важливий етап вивчення іноземної мови, адже саме від рівня володіння лексикою залежить здатність учня розуміти мову, формулювати власні думки, вести бесіди та орієнтуватися в різних мовленнєвих ситуаціях. Лексична компетентність забезпечує гнучкість та креативність у використанні мови, що є важливим фактором у досягненні високого рівня володіння мовою.

З огляду на постійно зростаючу роль англійської мови як міжнародної мови спілкування, особливо в умовах глобалізації, все більше уваги приділяється розробці нових підходів до її вивчення. Англійська мова стала не просто засобом комунікації, але й необхідним інструментом для навчання, професійного зростання та культурної взаємодії. Відтак, питання формування англійської лексичної компетентності набуває особливого значення, адже воно забезпечує не тільки можливість розуміння текстів та ведення бесід, але й сприяє успішній інтеграції в глобальне середовище.

У сучасній школі, особливо на рівні старшої школи, важливо застосовувати ефективні методи навчання, які відповідатимуть сучасним вимогам та очікуванням учнів. Традиційні методи навчання іноземної мови поступово доповнюються або замінюються інтерактивними технологіями, що дозволяють учням активно використовувати набуті знання у практичних ситуаціях, ефективніше засвоювати новий лексичний матеріал та підвищувати мотивацію до навчання. Завдяки інтерактивним онлайн-платформам, учні мають можливість постійно тренувати свої лексичні навички, використовувати аудіовізуальні матеріали, проходити тести та брати участь в ігрових завданнях, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Поєднання інтерактивних онлайн-інструментів з традиційними методами навчання відкриває нові перспективи для вдосконалення лексичної компетентності учнів, особливо в контексті старшої школи, де формування мовленнєвої компетенції відіграє ключову роль у подальшому навчанні та житті учнів.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що традиційні методи навчання лексики в старшій школі не завжди відповідають потребам сучасних учнів, які часто надають перевагу інтерактивним та аудіовізуальним засобам навчання. Інтерактивні онлайн-платформи пропонують нові можливості для педагогів, дозволяючи створювати індивідуальні освітні траєкторії для учнів і стимулювати їхню мотивацію до вивчення іноземної мови. Такі платформи також сприяють активному засвоєнню лексики через практичні завдання, ігрові методи та аудіовізуальні матеріали, що робить процес навчання більш динамічним та адаптивним до індивідуальних потреб кожного учня.

Мета дослідження полягає у вивченні можливостей використання інтерактивних онлайн-платформ для формування англомовної лексичної компетентності у старшокласників, а також визначенні їхньої ефективності у порівнянні з традиційними методами навчання.

Для досягнення поставленої мети було визначено низку **завдань**:

- проаналізувати теоретичні підходи до формування лексичної компетентності учнів старшої школи;
- дослідити можливості та функції інтерактивних онлайн-платформ, які сприяють вивченню лексичного матеріалу;
- провести порівняльний аналіз ефективності використання онлайн-платформ у навчанні англійської мови;
- розробити рекомендації щодо інтеграції інтерактивних онлайн-платформ у процес формування лексичної компетентності старшокласників.

Об'єктом дослідження є процес формування англійської лексичної компетентності учнів старшої школи, а **предметом** – використання інтерактивних онлайн-платформ у цьому процесі.

Наукова новизна роботи полягає у визначенні конкретних можливостей і ефективності інтерактивних онлайн-платформ для розвитку лексичних навичок старшокласників. У дослідженні також запропоновано нові методичні рекомендації щодо використання таких платформ у навчальному процесі.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження інтерактивних онлайн-платформ у навчальні програми шкіл для підвищення ефективності формування англійської лексичної компетентності. Результати дослідження можуть бути корисними для вчителів англійської мови, розробників навчальних програм і методичних посібників, а також для адміністрацій шкіл, які прагнуть впроваджувати інноваційні підходи до навчання.

Апробацію результатів дослідження здійснено на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Perspectives of contemporary science: Theory and practice» (м. Львів, 14-16 жовтня 2024 року) та опубліковано тези «Вплив інтерактивних онлайн-платформ на формування лексичної компетентності учнів старшої школи».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків до кожного розділу, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

1.1. Лексична компетентність як складова мовленнєвої компетенції

Лексична компетентність є однією з ключових складових мовленнєвої компетенції та відіграє важливу роль у процесі навчання іноземної мови. Її формування є обов'язковою умовою для досягнення високого рівня володіння іноземною мовою, оскільки від здатності учнів оперувати лексичними одиницями залежить успішність їхньої комунікації та здатність використовувати мову у різних життєвих ситуаціях.

Згідно з дослідженнями Н. Муқан, лексична компетентність включає знання лексики, розуміння значень слів та вміння використовувати їх у контексті. Вона є основою для розвитку інших мовних навичок, таких як говоріння, читання, письмо та аудіювання [25, с. 15]. У цьому контексті лексична компетентність розглядається як ключовий елемент іншомовної комунікативної компетенції, оскільки без володіння лексичними одиницями будь-яка комунікація стає неможливою.

Лексична компетентність сучасного учня полягає в оволодінні мовними засобами, які дозволяють використовувати українську мову у відповідності до комунікативної ситуації, дотримуючись правил слововживання та розуміючи значення слів. Важливим аспектом є вміння учнів збагатити свій словниковий запас, а також застосовувати отримані знання на практиці відповідно до конкретної ситуації спілкування. Лексична компетентність також передбачає глибоке усвідомлення та повагу до української мови і вільне володіння її лексичними засобами.

Процес формування лексичної компетентності учнів ґрунтується на базових поняттях, засвоєних у школі. Згідно з чинною програмою з української мови, учні опановують основи лексикології, вивчають групи слів за значенням, походженням і вживанням, а також засвоюють написання слів,

що були запозичені з інших мов. Важливим є розуміння учнями активної та пасивної лексики, а також поняття «лексична помилка», її види та методи виправлення. Окрім того, учні вивчають фразеологію як частину лексикології, її основну одиницю — фразеологізм, його значення та походження, а також використовують тлумачні словники й фразеологічні джерела для покращення свого мовленнєвого рівня.

Важливою частиною лінгвістичних досліджень є вивчення слова як основної одиниці лексики. На думку мовознавців, слово — це самостійна мовна одиниця, що виражає певний зміст, пов'язаний з конкретним об'єктом чи явищем реальності, і головною функцією якого є позначення або вираження цього об'єкта [6, с. 565]. Слово має складну структуру, що включає ієрархічні мовні рівні, а його значення залежить від граматичних категорій мови, в рамках яких воно функціонує [26, с. 8]. Як правило, слово є втіленням звукової структури мови, яка робить його зрозумілим та функціональним.

Основними властивостями слова є його здатність до виділення та відтворення. Як зазначають лінгвісти, слово відрізняється від морфем та фонем своєю здатністю самостійно функціонувати в мовленні, тоді як словосполучення та речення будуються на основі слова [4, с. 11]. Дослідники також підкреслюють, що слово має двобічну природу — з одного боку, воно виступає мінімальною одиницею вираження значення, а з іншого боку — є складовою частиною синтаксичних структур [9, с. 99]. Це дозволяє йому вільно використовуватися в усній та письмовій мові.

На думку Ю. Карпенка, для слова характерні такі ознаки, як самостійність, що проявляється в його здатності змінювати місце в реченні, формальна цілісність, яка включає його фонетичне та граматичне оформлення, а також ідіоматичність, яка вказує на довільність зв'язку між звуковим оформленням слова та його значенням [22, с. 183]. Ці ознаки свідчать про системний характер слова, яке взаємодіє з іншими одиницями мови, реалізуючи мовні функції у спілкуванні.

Ключовою функцією слова є номінативна, що полягає в його здатності точно позначати певний об'єкт або явище. Мовознавці розрізняють первинні та вторинні назви об'єктів: первинні створюються для конкретних об'єктів або явищ, а вторинні виникають через перенесення значення з одного об'єкта на інший [11, с. 203]. Цей процес дозволяє мові відтворювати реальність через систему найменувань.

Слово є двобічною одиницею, де його зовнішня форма — це звуковий аспект, а внутрішня — значення. Як зазначає О. Пономарів, без зовнішньої оболонки слово не може бути почутим, а без внутрішнього наповнення — зрозумілим [27, с. 46]. Таким чином, слово є синтезом форми та змісту, що робить його потужним інструментом для позначення дійсності.

Отже, лексична компетентність передбачає глибоке розуміння значення слів та їх використання у відповідних контекстах. Вона є невід'ємною складовою комунікативної компетенції і забезпечує здатність до ефективного використання української мови в різних життєвих ситуаціях.

Одним із головних завдань сучасної освіти є формування мовної особистості, яка володіє високим рівнем компетентності. У поточній програмі з української мови акцентується на тому, що учень повинен оволодіти мовленнєвими вміннями та навичками, а також мати лінгвістичні знання про мовні одиниці та особливості їх функціонування. Досягти цього можливо через глибоке засвоєння всіх рівнів мови. У процесі вивчення лексики учні розширюють свій словниковий запас, уточнюють значення слів та опановують нові значення відомих і невідомих слів, навчаючись використовувати їх у відповідних мовних ситуаціях. Також учні поглиблюють знання про внутрішньосистемні зв'язки у лексиці, вдосконалюють навички розрізнення лексичного та граматичного значень слів, будують лексико-семантичні поля, що сприяє формуванню їхньої лексичної компетентності.

Лінгвістичні основи вивчення лексики знайшли відображення в роботах мовознавців, таких як І. Білодід, О. Бондар, В. Виноградов, А. Грищенко, В. Задорожний, Л. Мацько, М. Микитин-Друженець,

А. Мойсієнко, М. Плющ, А. Пономарев, В. Різун, О. Селіванова, Ю. Карпенко та інших. У дослідженнях науковців широко висвітлюються питання визначення слова як основної одиниці лексики, розрізнення поняття та лексичного значення слова, відмінність між лексичним і граматичним значенням, класифікація слів за їх лексичним значенням, особливості об'єднання слів у лексико-семантичні поля, а також вивчення слова у зв'язках з іншими словами в мовній системі. Лексична компетентність визначається як здатність учня правильно та адекватно використовувати лексичні одиниці в різних ситуаціях, що потребує не лише знання значення слів, але й розуміння їхнього граматичного, стилістичного та соціолінгвістичного контексту [26, с. 110]. Вона також включає здатність до активного використання набутої лексики у мовленнєвій діяльності, що забезпечує успішне виконання комунікативних завдань.

М. Коханевич та Н. Джава зазначають, що лексична компетентність починає формуватися ще на початкових етапах вивчення мови і поступово розвивається з набуттям більш складних мовних знань. Автори стверджують, що на ранніх етапах важливо забезпечити широкий запас активної лексики, яка відповідає практичним потребам учнів у спілкуванні [11, с. 49]. Саме в цьому полягає одна з основних цілей формування лексичної компетентності – забезпечити учнів інструментами для виконання комунікативних завдань, незалежно від рівня складності ситуацій.

Як зазначають Н. Муқан та інші дослідники, формування лексичної компетентності є комплексним процесом, який включає кілька етапів. Це не лише засвоєння нових слів, але й здатність використовувати їх у різних мовленнєвих ситуаціях. На перших етапах навчання учні засвоюють базову лексику, яка дозволяє їм виконувати прості комунікативні завдання. Згодом із розвитком мовних навичок словниковий запас розширюється, що дозволяє учням брати участь у більш складних комунікативних актах [25, с. 16].

Ключовим аспектом у розвитку лексичної компетентності є її інтеграція з іншими компонентами мовленнєвої компетенції. Володіння лексичними

одинацями дозволяє учням будувати граматично правильні речення, сприймати усне мовлення та правильно розуміти тексти, що забезпечує успішність їхньої комунікації. Як зазначають Л. Рускуліс та Ю. Попенко, лексична компетентність також впливає на здатність учнів до активної мовленнєвої діяльності, зокрема на створення власних висловлювань та ведення дискусій [26, с 111; 22, с. 263].

Лексична компетентність включає кілька ключових елементів, серед яких знання слів, фразеологічних одиниць, а також володіння навичками контекстуального використання лексики. Крім того, лексична компетентність передбачає здатність учнів до розширення власного словникового запасу, включаючи не тільки активну, але й пасивну лексику, яку вони можуть розуміти та використовувати у разі потреби [11, с. 50].

Як підкреслює О. Косович, лексична компетентність є також складовою професійної підготовки майбутніх вчителів іноземної мови, оскільки здатність оперувати лексикою дозволяє їм не лише ефективно комунікувати з учнями, але й викладати матеріал на високому рівні [10, с. 17]. Це означає, що лексична компетентність має бути інтегрована у систему професійної підготовки, щоб забезпечити ефективне навчання іноземної мови.

Формування лексичної компетентності у старшій школі має свої особливості, пов'язані з віковими та когнітивними характеристиками учнів. Як зазначають О. Румянцева та інші дослідники, старшокласники мають більший потенціал для засвоєння складної лексики та здатні до абстрактного мислення, що дозволяє використовувати багатозначні слова, фразеологічні одиниці та спеціалізовану лексику [4, с. 12]. Це створює необхідність у розробці спеціальних методичних підходів до викладання лексики, які враховують можливості учнів цього віку.

Одним із таких підходів є використання інтерактивних онлайн-платформ, які дозволяють учням активно взаємодіяти з новою лексикою через аудіовізуальні матеріали, практичні завдання та ігрові форми навчання. Як підкреслюють Ю. Попенко та О. Павліщук, інтерактивні технології

створюють можливості для більш активного засвоєння лексики, оскільки вони забезпечують постійний зворотний зв'язок та можливість практичного застосування отриманих знань у реальному часі [22, с. 265].

Важливим фактором у формуванні лексичної компетентності є також інтеграція контекстуального навчання, коли нові лексичні одиниці подаються учням у контексті реальних життєвих ситуацій. Це допомагає учням не тільки краще засвоювати нові слова, але й розуміти, як вони використовуються у різних комунікативних ситуаціях. Крім того, контекстуальне навчання сприяє розвитку критичного мислення та здатності учнів до самостійного пошуку значень нових слів у залежності від контексту [25, с. 17].

Таким чином, лексична компетентність є невід'ємною складовою мовленнєвої компетенції та відіграє ключову роль у процесі навчання іноземної мови. Формування лексичної компетентності починається з перших етапів вивчення мови та поступово розвивається з набуттям учнями нових знань та навичок. Лексична компетентність забезпечує успішне виконання комунікативних завдань та є основою для розвитку інших мовленнєвих навичок. Завдяки використанню сучасних технологій, зокрема інтерактивних онлайн-платформ, процес формування лексичної компетентності стає більш ефективним та адаптивним до потреб учнів старшої школи.

1.2. Методи і підходи до розвитку лексичних навичок

Методи та підходи до розвитку лексичних навичок є основою ефективного навчання іноземної мови, особливо в процесі формування лексичної компетентності. Лексичні навички відіграють ключову роль у процесі іншомовної комунікації, оскільки від них залежить здатність учнів адекватно й точно висловлювати свої думки та розуміти іноземну мову в різних контекстах. Сучасні педагогічні дослідження пропонують різноманітні методи та підходи, які можна використовувати для розвитку лексичних навичок учнів, зокрема старшої школи.

У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті акцентується увага на необхідності подальшого вдосконалення освіти через впровадження нових прогресивних концепцій, сучасних технологій та науково-методичних досягнень в освітній процес. Традиційна освітня філософія, що базується на безпосередній взаємодії учасників навчання, сьогодні доповнюється комунікаційними технологіями, зокрема дистанційного навчання, завдяки інформатизації освіти.

Розвиток мережевих технологій став поштовхом до появи сучасних форм дистанційного навчання (distance learning), електронного навчання (e-learning) та модульного навчання (m-learning), які активно використовуються в освітніх закладах на сучасному етапі розвитку ІКТ. ІКТ в освітньому процесі – це не просто флешка з матеріалом чи презентація, а використання сучасних онлайн-сервісів, навчальних платформ, хмарних технологій, мультимедійних наративів та навчальних проєктів. Саме завдяки розвитку e-learning з'явилася нова парадигма – змішане навчання (blended learning), яка поєднує очне та дистанційне навчання. Очне навчання сприяє розвитку комунікаційних навичок та забезпечує зворотний зв'язок, тоді як електронне навчання прискорює отримання знань, об'єднуючи ці моделі в єдину систему [34].

Прогресивні методи навчання іноземних мов спрямовані на особистісний підхід до учня, що охоплює не тільки розвиток мовних навичок, але й стимулювання когнітивних і соціальних здібностей. З огляду на швидкий розвиток цифрових технологій і глобалізацію, зростає необхідність у методах, які сприяють формуванню як лексичних, так і загальнокомунікативних навичок, що дозволяє учням інтегруватися в різні культурні середовища.

Глобалізація й розвиток міжнародної співпраці підтверджують важливість англійської мови як засобу міжкультурного спілкування, що вимагає від учнів високого рівня лексичної компетентності. Основна мета сучасної школи полягає у підготовці учня до міжкультурної комунікації,

включаючи морально-етичний аспект спілкування, що є важливим у взаємодії з представниками інших культур.

Згідно з дослідженнями, успіх іншомовної комунікації прямо залежить від лексичних навичок. Вони охоплюють не лише знання слів, але й уміння правильно використовувати лексичні одиниці залежно від контексту, ситуації та комунікативних потреб.

Згідно з основним методологічним принципом Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, методи та засоби навчання іноземної мови повинні бути зрозумілими, різноманітними за формою та ефективними для досягнення конкретних навчальних цілей, які ставить вчитель, з урахуванням вікових, психологічних та соціальних особливостей учнівського колективу [16].

Для розвитку рецептивних і репродуктивних лексичних навичок на різних етапах (ознайомлення, автоматизації, застосування) доцільно використовувати автентичні ресурси, такі як англomовні радіо, аудіо, відеоматеріали, неадаптовані книги, автентичні тексти з газет, журналів, реклами, а також онлайн-конференції та різні форми спілкування з носіями мови. Варто залучати учнів до автентичної комунікації, застосовувати спеціально розроблені завдання з опорою на рідну мову, організовувати процес самоосвіти за допомогою підручників, інструкцій і допоміжних електронних ресурсів, а також поєднувати різні види діяльності, такі як створення презентацій та виконання англomовних вправ, поступово зменшуючи використання рідної мови.

Зазначені підходи можуть бути ефективними у формуванні англomовної лексичної компетенції, якщо їх застосовувати комплексно або поетапно, з урахуванням їх інноваційності, доступності та відповідності віковій категорії учнів. Для старшокласників важливим є нетрадиційний і оригінальний спосіб подачі лексичного матеріалу, оскільки вони належать до покоління, яке активно використовує технології. Соціально-психологічні особливості учнів вимагають ретельного підбору лексичного мінімуму та розробки спеціальних

вправ. Добір лексики ґрунтується на статистичних, лінгвістичних і методичних принципах. Існують різні типи лексичних вправ та ігор, а основними способами семантизації лексичних одиниць є перекладні та неперекладні методи, кожен з яких має свої переваги. Їх ефективне використання сприяє кращому запам'ятовуванню лексики [43].

Для збільшення активного лексичного мінімуму необхідно систематично виконувати комплекси лексичних вправ. Опанування іноземної мови у школі потребує активного використання ІКТ. Засвоєння лексичних навичок передбачає оволодіння значеннями та формами лексичних одиниць і вміння використовувати їх у різних видах мовленнєвої діяльності. Для підвищення ефективності навчання вчителі можуть залучати інтерактивні Інтернет-ресурси у своїй роботі. Інтернет-ресурси можуть активно використовуватися для самоосвіти або як завдання для домашнього навчання.

Використання дистанційних навчальних засобів має ряд переваг, що сприяють опануванню учнями матеріалу на будь-якій відстані, без додаткових витрат на навчальні посібники. Учні мають можливість самостійно обирати послідовність і тривалість виконання таких завдань, що створює умови для формування індивідуальної траєкторії навчання, де процес навчання адаптується до рівня знань учнів, незалежно від освітнього закладу.

Використання дистанційних технологій змінює роль викладача, вимагаючи від нього постійного професійного розвитку та освоєння нових методів і прийомів електронного навчання. Таким чином, формування рецептивних і репродуктивних лексичних навичок учнів має відбуватися поетапно, а ефективність навчального процесу старшокласників залежить не лише від вибору комунікативних і некомунікативних вправ, засобів навчання, методів контролю, а й від їх інноваційності та актуальності.

Найбільш оптимальним підходом до формування англомовної лексичної компетенції сьогодні є впровадження змішаного навчання (blended learning), яке поєднує традиційне очне навчання з технологічним прогресом, зокрема всепроникливим навчанням (U-learning) із використанням мобільних

пристроїв та комп'ютерних технологій, що робить заняття більш інформативними та цікавими для молоді [32].

Одним із найбільш ефективних методів є Task-based Learning (TBL), який передбачає навчання через виконання завдань. Цей метод дозволяє учням застосовувати нові лексичні одиниці в реальних комунікативних ситуаціях. Під час виконання завдань учні практикують використовувати лексику у власних висловлюваннях, що сприяє закріпленню лексичних навичок і розвитку мовлення [20].

Інший важливий метод — Content and Language Integrated Learning (CLIL). Цей підхід передбачає інтеграцію вивчення мови в процес вивчення інших предметів. Учні засвоюють лексику не через запам'ятовування списків слів, а через використання мови в навчальних завданнях, що стосуються змісту інших дисциплін, таких як історія, географія або математика. Це сприяє розвитку як лексичних, так і комунікативних навичок, оскільки учні вчаться використовувати мову в різних академічних контекстах [40].

Lexical Approach, або лексичний підхід, полягає в акцентуванні уваги на вивченні лексичних одиниць як основних елементів мови. Цей метод підкреслює важливість засвоєння готових фраз та виразів, які допомагають учням швидше й ефективніше оволодіти мовленням. Лексичний підхід орієнтований на використання автентичних матеріалів, таких як відео чи аудіо, що дозволяє учням занурюватися в мовне середовище та засвоювати лексику в природному контексті.

Total Physical Response (TPR), або метод фізичного реагування, ґрунтується на використанні фізичних рухів для засвоєння нових слів та фраз. Цей метод є особливо ефективним для початкового рівня навчання, оскільки поєднання мови з діями полегшує запам'ятовування та сприяє активізації лексичних навичок. Хоча метод TPR частіше використовується в молодших класах, він також може бути корисним у старшій школі для розвитку невербальних комунікативних навичок та інтеграції лексики в природне мовне середовище [47].

Інтерактивні методи, такі як групова робота та рольові ігри, також відіграють важливу роль у розвитку лексичної компетентності. Групова робота сприяє розвитку комунікативних навичок через співпрацю учнів під час виконання завдань, що потребують використання нової лексики. Рольові ігри дозволяють учням практикувати використання лексичних одиниць у різних ситуаціях, що імітують реальні комунікативні сценарії.

Цифрові технології також відіграють важливу роль у формуванні лексичних навичок. Використання інтерактивних онлайн-платформ, таких як Duolingo, Quizlet та Memrise, дозволяє учням самостійно розширювати свій лексичний запас. Ці платформи надають можливість навчатися через виконання інтерактивних завдань, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу завдяки повторенню та активній взаємодії.

Крім того, відео- та аудіоматеріали на таких платформах, як YouTube чи BBC Learning English, забезпечують доступ до автентичного мовного середовища, що дозволяє учням знайомитися з реальною мовою в дії. Це сприяє розвитку слухових і мовленнєвих навичок, а також дозволяє учням розширювати свій лексичний запас через пасивне та активне засвоєння нових слів і виразів [5].

Хоча сучасні методи навчання лексики є ефективними, існують певні виклики, з якими стикаються як учні, так і вчителі. Одним із головних викликів є необхідність адаптації методів до індивідуальних потреб учнів. Наприклад, не всі учні однаково сприймають лексичний матеріал через інтерактивні методи чи технології, тому важливо забезпечити різноманітність методів навчання.

Іншим викликом є необхідність розвитку компетенцій учителів у використанні новітніх методів і технологій. Для успішного впровадження прогресивних методів необхідна постійна професійна підготовка педагогів, що включає володіння новітніми методами та інструментами для навчання лексики.

Таким чином, методи та підходи до розвитку лексичних навичок є ключовим аспектом навчання іноземних мов, оскільки від них залежить успіх іншомовної комунікації. Сучасні методи, такі як Task-based Learning, Content and Language Integrated Learning, Lexical Approach, інтерактивні методи та використання технологій, допомагають учням ефективніше засвоювати лексику та застосовувати її на практиці. Однак для успішного впровадження цих методів необхідна професійна підготовка вчителів та адаптація навчальних методів до потреб учнів.

1.3. Особливості формування англомовної лексичної компетентності старшокласників

Формування англомовної лексичної компетентності у старшокласників є важливим етапом їхнього навчання, оскільки саме на цьому рівні учні повинні оволодіти не тільки базовим словниковим запасом, але й більш складними лексичними одиницями, що дозволить їм ефективно комунікувати англійською мовою в різних життєвих ситуаціях, академічних і професійних сферах.

Англомовна лексична компетентність передбачає не тільки знання лексичних одиниць, але й здатність адекватно застосовувати ці одиниці залежно від контексту, стилю спілкування та комунікативної ситуації. Як зазначають науковці, лексична компетентність також включає знання стійких виразів, фразеологізмів та ідіом, що часто вживаються в мові.

Наприклад, Д. Татаревська підкреслює важливість використання фразеологічних одиниць для поглиблення розуміння мови та культури носіїв мови, оскільки фразеологізми часто відображають культурні й історичні аспекти, які неможливо передати за допомогою буквального перекладу із ключових завдань учителя на цьому етапі є поступова інтеграція різноманітних лексичних тем, що дозволяють учням розвивати навички використання лексичних одиниць у різних сферах діяльності, таких як наука, мистецтво, політика тощо [33].

К. Бихно наголошує на важливості індивідуалізації процесу формування лексичної компетентності, що враховує особливості кожного учня та дозволяє розробити ефективні методики навчання, зосереджені на конкретних потребах і зацікавленнях учнів [3].

Згідно з І. Ференчук, процес формування лексичної компетентності починається зі збору емпіричних знань, що передбачає спостереження за використанням лексичних одиниць у різних комунікативних контекстах, як усних, так і письмових [36, с. 169]. На цьому етапі відбувається представлення та систематизація нової лексики — учні отримують розуміння звукового та графічного образу слова, а також формується зв'язок між іноземним словом і його значенням. Крім того, учні розвивають навички ідентифікації лексичних одиниць у різних комунікативних ситуаціях [36, с. 170].

Всі рівні формування ЛК учнів згідно з І. Ференчук [36] подано на Рисунку 1.1.

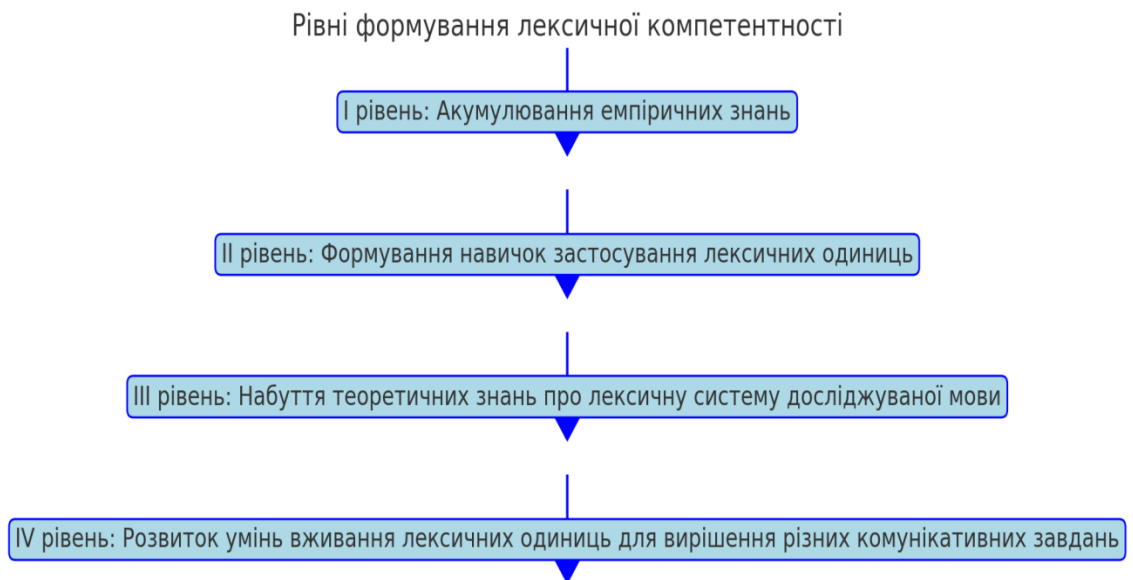

Рис. 1.1. Рівні формування лексичної компетентності

На другому етапі формування лексичної компетентності учнів відбувається розвиток умінь практичного використання вивчених лексичних одиниць, а також закріплення міцних асоціацій між словами та їх значеннями.

На цьому етапі мовні вправи спрямовані на консолідацію початкових навичок вживання лексики в конкретних комунікативних ситуаціях. Комунікативний контекст вправ послідовно демонструє різні способи використання нових слів, ілюструючи їхні можливості у мовленні [36, с. 170].

Третій етап передбачає розширення теоретичних знань про лексичну систему досліджуваної мови, що веде до поглиблення лінгвістичного досвіду учнів. Тут акцент робиться на аналізі форми, структури і значення слова, що сприяє зміцненню вербально-семантичних зв'язків. Цей рівень зосереджується на опануванні формальної сторони мови, що розвиває філологічний кругозір учнів [36, с. 171].

Четвертий, фінальний рівень, орієнтований на формування умінь використовувати лексичні одиниці для вирішення різноманітних комунікативних завдань. Він передбачає застосування раніше вивченого мовного матеріалу та індивідуального мовного досвіду для виконання практичних дій у відповідних ситуаціях спілкування [36, с. 171].

У процесі розвитку іншомовної лексичної компетентності старшокласників особливу увагу приділяють міждисциплінарним зв'язкам, які сприяють підвищенню ефективності цього процесу. Такий підхід забезпечує професіоналізацію навчального процесу, враховуючи специфіку вивчення іноземної мови. З урахуванням міждисциплінарних зв'язків, іншомовна ЛК учнів формується як сукупність знань, навичок та вмінь, що дозволяє самостійно використовувати лексичні одиниці в комунікативних ситуаціях, опираючись на попередній досвід, зокрема з інших дисциплін.

На думку Н. Гупки-Макогін, іншомовна лексична компетентність забезпечує особливу організацію знань та досвіду учнів, що є основою для розвитку професійної комунікативної компетентності. Вона виявляється через уміння залучати та застосовувати професійні мовні знання у процесі мовної взаємодії, що є ключовим для формування впевненості учнів у використанні іноземної мови у професійному контексті [7].

Важливою рисою лексичної компетентності є комплексна асоціативність, яка формується на основі міждисциплінарних зв'язків. Ця особливість сприяє перенесенню когнітивних та мовних асоціацій у навчальну діяльність учнів. Такий підхід дозволяє учням легко асоціювати нові слова з уже відомими поняттями, що робить процес навчання більш ефективним. Зокрема, використання аналогій та порівнянь під час навчання допомагає учням краще зрозуміти нові лексичні одиниці та закріпити їх у пам'яті.

Формування лексичної компетентності у старшокласників є одним із ключових завдань для підвищення якості мовної підготовки. Якщо учні успішно опановують лексичний матеріал та вміють його використовувати у різних ситуаціях, можна стверджувати, що їх лексична компетентність перебуває на високому рівні. Це забезпечує учням можливість ефективно комунікувати іноземною мовою як усно, так і письмово, у різних життєвих і професійних ситуаціях.

Для досягнення високого рівня сформованості лексичної компетентності необхідно дотримуватися послідовності етапів її розвитку, починаючи від засвоєння базових лексичних одиниць до їхнього застосування у складніших комунікативних завданнях. Особливу роль у цьому процесі відіграють міждисциплінарні зв'язки, які дозволяють інтегрувати мовні знання з іншими сферами навчання, таким чином підвищуючи ефективність засвоєння нової лексики.

Значний внесок у формування лексичної компетентності також робить система лексичних вправ. Вправи на розвиток лексичних навичок повинні бути організовані так, щоб забезпечити поступовий перехід від простих до складніших завдань. Така система сприяє не лише запам'ятовуванню нових слів, але й їхній активізації у мовленні. Зокрема, вправи повинні включати різні форми діяльності, такі як читання, письмо, слухання та говоріння, що дозволяє учням краще інтегрувати нові лексичні знання у практичне мовлення.

Таким чином, формування іншомовної лексичної компетентності старшокласників є багатоступеневим процесом, що включає як теоретичне засвоєння лексики, так і її практичне використання в різних комунікативних ситуаціях. Міждисциплінарні зв'язки і вправи, що розвивають лексичні навички, є ключовими елементами цього процесу, допомагаючи учням досягти високого рівня мовної компетенції. Вчені виділяють кілька етапів формування лексичних навичок, кожен з яких має свій унікальний підхід і методику. Наприклад, С. Ніколаєва наголошує на таких етапах, як ознайомлення, первинне знайомство, розвиток умінь і навичок використання лексики у різних видах мовної діяльності [18, с. 14]. Н. Склярєнко пропонує свою етапізацію, яка включає ознайомлення, повторення, відтворення та пошук [31, с. 41]. І. Ференчук виділяє орієнтовно-підготовчий етап, стереотипно-ситуативний та варіативно-ситуативний етапи, які зосереджуються на створенні мовних зв'язків у контексті [38, с. 239].

Послідовний процес засвоєння нового слова передбачає проходження через шість стадій: сприйняття слова в контексті, пояснення його значення, імітативне використання, самостійне використання у обмеженому контексті, комбінування та вживання слова [13].

Презентація лексики (вимова, написання, граматичні та структурні особливості) та семантизація (безперекладацькі та перекладацькі методи) є важливими етапами у формуванні лексичних навичок. Безперекладацький метод включає використання наочності та пояснення значення іноземною мовою. Перекладацький метод включає переклад слова або тлумачення, що дозволяє зекономити час, хоча безперекладацькі методи сприяють розвитку мовної здогадки та асоціативних зв'язків [14, с. 155].

Тренування введених лексичних одиниць реалізується через систему вправ, що мають як підготовчий, так і мовний характер. Підготовчі вправи включають диференціацію та ідентифікацію слів, імітацію, розвиток контекстуального припущення, прогнозування, розширення і скорочення структур речень та еквівалентні заміни [35, с. 161].

Третій етап, практика, включає застосування лексичних навичок у мовленні та читанні. Для підготовленого мовлення використовуються такі завдання, як видозміна висловлювань, складання діалогів та переказ. Непідготовлене мовлення стимулюється через використання мовних ситуацій, опис картин, ігор та дискусій [37, с. 208-209; 39, с. 104].

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) стали важливим інструментом у навчанні англійської мови, особливо в аспекті розвитку лексичної компетентності. Як зазначає І. Ференчук, використання ІКТ у навчанні дозволяє створити інтерактивне та індивідуалізоване середовище для учнів, де вони можуть самостійно вивчати лексику та закріплювати нові знання через практичні вправи. Використання таких ресурсів, як інтерактивні онлайн-платформи, мобільні додатки для вивчення мови, а також електронні підручники, значно підвищує ефективність навчального процесу [38].

Автентичні матеріали, такі як новини, фільми, музика та літературні твори англійською мовою, є невід'ємною частиною процесу формування лексичної компетентності. Вони не тільки забезпечують учням доступ до сучасної мови, але й дозволяють зануритися в культурний контекст, що є важливим для розвитку інтуїції щодо використання мови в різних ситуаціях.

Автентичні тексти також допомагають розширювати лексичний запас учнів через ознайомлення з різними стилістичними та контекстуальними особливостями мови. Наприклад, читання публіцистичних текстів допомагає учням засвоювати лексику, що стосується політики, економіки, екології та інших важливих суспільних тем, що є особливо корисним для підготовки до міжнародних іспитів, таких як IELTS або TOEFL [24].

Фразеологічні одиниці є важливою частиною англійської лексики, оскільки вони відображають культурні особливості та дозволяють учням глибше зрозуміти значення тих чи інших висловів. Д. Татаревська зазначає, що навчання фразеологізмам є ключовим аспектом формування лексичної компетентності у старшокласників, оскільки вони сприяють збагаченню мови учнів та допомагають виразніше формулювати думки. Фразеологізми також

додають мовленню природності, що є необхідним для успішної комунікації з носіями мови [33].

Процес формування лексичної компетентності має бути адаптованим до індивідуальних потреб учнів. К. Бихно наголошує на важливості врахування різного рівня підготовки, інтересів та стилів навчання, що дозволяє максимально ефективно використовувати навчальний час і ресурси. Індивідуалізація може бути досягнута через різнорівневі завдання, групові проекти та використання інтерактивних платформ, які дають можливість учням самостійно обирати темпи та рівень складності завдань [3].

Формування англомовної лексичної компетентності у старшокласників є багатограним процесом, що потребує комплексного підходу. Використання сучасних технологій, автентичних матеріалів, інтерактивних платформ і фразеологічних одиниць дозволяє не тільки розширити лексичний запас учнів, але й сприяє розвитку їхньої здатності до ефективної комунікації. Індивідуалізація процесу навчання також є важливим фактором успішного формування лексичної компетентності, що забезпечує врахування особливостей кожного учня.

Висновки до розділу 1

У першому розділі досліджено теоретичні основи формування лексичної компетентності учнів старшої школи, зокрема розглянуто її складові, методи та підходи до розвитку лексичних навичок, а також специфіку формування англомовної лексичної компетентності у старшокласників.

Лексична компетентність визначається як невід'ємна частина мовленнєвої компетенції, що охоплює знання лексичних одиниць, їх значень та можливостей використання у різних комунікативних ситуаціях. Вона відіграє ключову роль у процесі оволодіння іноземною мовою, сприяючи успішному спілкуванню та вираженню думок.

Описані в розділі методи та підходи до розвитку лексичних навичок, зокрема task-based learning, content and language integrated learning, lexical approach, демонструють сучасні тенденції у викладанні іноземних мов. Вони дозволяють інтегрувати лексичні знання з реальними комунікативними ситуаціями, підвищуючи мотивацію учнів та ефективність засвоєння лексики.

Особливості формування англomовної лексичної компетентності у старшокласників відзначають важливість використання міждисциплінарних зв'язків та інтерактивних методів, що сприяють кращому запам'ятовуванню нових лексичних одиниць та їх активному застосуванню в мовленнєвій діяльності.

Таким чином, дослідження теоретичних аспектів формування лексичної компетентності показує необхідність використання сучасних підходів та методик для забезпечення успішного розвитку лексичних навичок учнів старшої школи, особливо в умовах глобалізації та підвищення вимог до володіння англійською мовою.

РОЗДІЛ 2.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

2.1. Поняття та класифікація інтерактивних онлайн-платформ

У літературі можна знайти різноманітні визначення навчальної онлайн-платформи, що створює певні проблеми як для досліджень, так і для практики. Багато типів програмного забезпечення та мережевих служб можуть бути використані для електронного навчання, включаючи електронну пошту, Usenet, чати, дискусійні форуми, вікі, блоги, інструменти для співпраці (CSCW), програмне забезпечення для моделювання, програмне забезпечення для тестування та оцінювання, електронні портфоліо, лексичні тренажери та ігри і т. д.

Інтерактивна платформа – це веб-ресурс або мережа, що спрямована на особистісний розвиток і навчання, яка містить в собі навчальний контент і надає його користувачам.

Освітні ресурси для вивчення іноземних мов можуть бути як основними, так і доповнювальними, що допомагають ефективно організувати процес навчання. Однак, вони вимагають регулярного контролю з боку навчального персоналу, відмінно від традиційних методик викладання.

Важливі критерії для аналізу і вибору освітніх платформ включають зрозумілий інтерфейс, методично обґрунтований вміст, наявність мультимедійних елементів, можливість інтерактивності, безкоштовну версію, різноманітність завдань, контроль навчальних результатів, зворотний зв'язок, обмеження часу та можливість поповнення вмісту користувачами.

Освітні інтерактивні платформи сприяють індивідуалізації навчання та мотивації студентів, а також допомагають викладачам вирішувати проблеми та покращувати професійний рівень [19].

Варто відзначити, що сучасні інформаційні системи можуть як доповнювати традиційні методи освіти, так і ставитися до них як

альтернатива, причому вони є комплексними та гнучкими, поєднуючи різноманітні підходи до навчання та використовуючи останні цифрові рішення. Ці інформаційні системи можуть впроваджувати цифрову трансформацію звичайних процедур в освітньому процесі, наприклад, організацію подання письмових робіт з подальшою перевіркою або використання штучного інтелекту для рекомендацій індивідуальних навчальних шляхів враховуючи інтереси та успішність студентів [23].

Розрізняються навчальні онлайн платформи не тільки за їхнім функціоналом, але й за призначенням. Цей розподіл грає важливу роль в освіті, оскільки такі платформи адаптовані під конкретну аудиторію, будь то масові користувачі, учні та студенти, співробітники компаній тощо. Такий підхід дозволяє кожній групі користувачів мати доступ до інструментів і ресурсів, налаштованих під їхні потреби. Наприклад, платформи для працівників компаній спрямовані на покращення професійних навичок, а для студентів — на навчання та виконання завдань. Це сприяє ефективності освітнього процесу і враховує індивідуальні потреби кожної групи.

Тому розробники навчальних онлайн платформ мають глибоко розуміти свою цільову аудиторію, звертаючи увагу на їхні запити, потреби та способи навчання. Важливо активно взаємодіяти з користувачами, щоб отримувати зворотний зв'язок.

Класифікація навчальних онлайн платформ відбувається за декількома критеріями, що допомагають краще зрозуміти їхню призначеність та функціональність.

1. За вартістю:

- безкоштовні платформи — ідеальний варіант для ознайомлення з новим матеріалом, оскільки вони безкоштовні і можуть бути відкритими для взаємодії з користувачами різними способами;

- платні платформи — часто краще адаптовані під освітні потреби і підходять для довгострокового використання;

- freemium платформи — надають можливість безкоштовного навчання, але платні опції доступні для отримання сертифікування чи інших підтверджень.

2. За часом:

- курси з фіксованим графіком — доступні лише протягом обмеженого періоду і вимагають строгої дисципліни;

- курси з відкритим графіком — дозволяють навчатися без часових обмежень і самостійно обирати темп та графік навчання.

3. За авторством:

- користувачькі курси — створені звичайними користувачами, які додають власний контент, наприклад, відеоматеріали чи статті;

- професійні курси — розроблені спеціалістами з різних галузей наукових чи педагогічних знань.

4. За кількістю слухачів:

- без обмежень щодо кількості студентів — кожен може приєднатися та навчатися;

- курси з обмеженою кількістю слухачів — мають лімітовану кількість учасників.

5. За процесом навчання:

- курси без супроводу — навчання відбувається самостійно без менторської підтримки;

- курси з менторською підтримкою — ментори надають допомогу студентам під час навчання та відповідають на їх питання.

Платформи для навчання працівників або кандидатів на роботу зазвичай використовуються компаніями для розвитку наявного персоналу та залучення нових співробітників. Ці ресурси дозволяють підприємствам підтримувати та покращувати свої показники в цілому, а також приваблювати талановитих кандидатів на вакансії [28].

Масові відкриті онлайн-курси (MOOCs) є важливою категорією навчальних платформ, що доступні для широкого кола людей. Основна мета

таких продуктів – покращення доступності освіти через Інтернет, що часто виражається у безкоштовному або пільговому доступі до знань. MOOCs надають можливості для самостійного навчання та отримання нових навичок для тисяч учасників з усього світу.

Сайти-хаби для навчання (LDS) – це платформи, де різні автори курсів розміщують свій навчальний матеріал, включаючи статті, посібники, відеоматеріали та інструменти для перевірки знань. Це дає студентам можливість самостійно обирати викладачів і записуватися на курси відповідно до їхніх потреб та уподобань.

Системи навчального досвіду (LXS) є новим напрямком у розвитку систем управління навчанням (LMS), що набирає популярність. Вони відрізняються високою зручністю, інтуїтивно зрозумілим і простим у користуванні функціоналом, таким як персоналізація чи аналітика. Такі платформи покращують користувацький досвід і більш ефективно залучають студентів до навчального процесу.

Індивідуальні платформи для навчання охоплюють програмні рішення, що розробляються з нуля за замовленням організацій або навчальних закладів, що дає змогу максимально гнучко та ефективно адаптувати їх до унікальних освітніх чи навчальних вимог.

Мобільні застосунки для освіти зростають у популярності, оскільки зростає використання мобільних пристроїв. Нативні додатки, спеціально розроблені для Android або IOS, зазвичай пропонують кращу продуктивність та користувацький досвід, що робить їх зручними та швидшими для ефективного навчання на різних пристроях.

Ця класифікація враховує різноманітні аспекти онлайн-навчання, допомагаючи користувачам краще розуміти різноманітність платформ і обирати ту, що відповідає їхнім потребам.

Незважаючи на різноманітність навчальних онлайн платформ, всі вони мають відповідати певним принципам, що визначають їхню ефективність і користувацьку цінність [29].

1. *Адаптивність та гнучкість.* Навчальні платформи мають бути адаптованими до різних типів користувачів, рівнів знань і потреб. Гнучкість в розробці і використанні дозволяє платформі легко взаємодіяти з різними контекстами навчання.

2. *Спрямованість на користувачів.* Розробка має ґрунтуватися на потребах та зручностях користувачів. Інтерфейс повинен бути інтуїтивно зрозумілим, а функціонал – легким у використанні.

3. *Підтримка інтерактивності.* Використання інтерактивних методів навчання, таких як відеоуроки, вправи та віртуальні лабораторії, сприяє залученню тих, хто навчається, та покращує засвоєння матеріалу.

4. *Постійне оновлення та розширення.* Оновлення контенту та додавання нового функціоналу забезпечують конкурентоспроможність платформи в швидкозмінному світі технологій та освіти.

5. *Моніторинг та звітність.* Платформа має надавати інструменти для моніторингу прогресу тих, хто навчається, забезпечуючи зручні засоби збору та аналізу даних для оцінки ефективності навчання.

6. *Безпека даних.* Оскільки навчальні платформи обробляють чутливу інформацію, важливо дотримуватись стандартів безпеки для запобігання несанкціонованому доступу та забезпечення конфіденційності даних користувачів.

7. *Доступність.* Одним із ключових принципів розробки навчальних онлайн платформ є забезпечення доступу до навчального матеріалу для осіб з обмеженими можливостями та різних груп користувачів. Узагальнення міжнародних нормативних документів вказує на те, що забезпечення доступності включає:

- *Доступність змісту.* Навчальний матеріал повинен бути прийнятним для користувачів з різними фізичними чи когнітивними здатностями та технічними навичками.

- Альтернативні формати. Надання альтернативних форматів матеріалів, таких як аудіо версії для осіб із зоровими обмеженнями або текстові версії для осіб із слуховими обмеженнями.
- Можливість керування інтерфейсом. Користувачі повинні мати можливість налаштовувати інтерфейс платформи відповідно до своїх потреб, зокрема змінювати розмір шрифту, кольорову схему та інші параметри.
- Адаптивність до пристроїв. Платформа повинна працювати на різних типах пристроїв, включаючи смартфони, планшети і комп'ютери.
- Інструкції та підтримка. Надання ясних інструкцій щодо користування платформою для осіб різним рівнем технічних навичок та здатностей, а також доступ до служби підтримки для вирішення можливих технічних питань.

Врахування цих принципів у розробці навчальних онлайн платформ сприяє створенню продуктивних інструментів для освіти та розвитку.

На просторах інтернету пропонується велика кількість онлайн-ресурсів як для створення віртуальної класної кімнати, для проведення відеоконференцій, так і для проведення різноманітних ігор з усіма учнями одночасно. Пропонуємо розглянути найпопулярніші з них.

Платформа Google Classroom для створення онлайн класу. Вона дуже проста і включає в себе сповіщення, дискусійні дошки, коментарі для зворотного зв'язку і, найголовніше, дозволяє вчителям розміщувати домашні завдання разом з будь-якими вкладеннями (фото, відео, аудіо, документи, посилання, гуглформи тощо), а учням виділяється час на їх виконання, після чого вони повинні надіслати їх на електронну скриньку [29].

Багато шкіл в Україні використовують цей ресурс для дистанційного навчання. Коли учні пізніше надсилають свої завдання, платформа оцінює їх. Вчителі можуть виставляти оцінку за кожне перевірене завдання. Для зручності батьків та учнів вчителі також можуть заздалегідь створювати

критерії оцінювання для конкретних завдань. Окрім домашніх завдань, вчителі можуть розміщувати різні типи завдань для оцінювання прогресу учнів. Наприклад, тести, створені в Google Forms, які автоматично перевіряються системою, посилання на інші платформи, де доступні тести, або документи з прикріпленими запитаннями, на які учні мають відповісти. Вчителям також корисно мати можливість створювати кілька завдань заздалегідь і встановлювати дату і час їх публікації. Якщо навчальні програми кількох класів узгоджені, немає потреби дублювати завдання для кожного класу окремо.

Останній розділ платформи – оцінки. Він надає повний огляд усіх завдань, включаючи прогрес учня, і дозволяє вчителям перевірити, чи були завдання здані вчасно, чи все необхідне було здано і оцінено. Учні отримують сповіщення, коли на платформі з'являється нова інформація, наприклад, завдання, опубліковані вчителем, або повідомлення в стрічці новин. Вчителі також можуть обмежити кількість учнівських робіт, щоб запобігти захаращенню домашньої сторінки. Коментарі дозволяють учням ставити запитання про незрозумілі їм речі. Для зручності вчителя на головній сторінці відображається кількість учнів, які вже виконали завдання, кількість учнів, які його не виконали, і кількість завдань, які ще потрібно перевірити.

Якщо подивитися на платформу зі сторінки учнів, то можна помітити, що вона майже не відрізняється від сторінки вчителя, за винятком колонки «Оцінки». Учні можуть переглядати сторінку новин, публікувати дописи в стрічці (якщо вони мають відповідний дозвіл від вчителя), надсилати завдання та переглядати інших учнів. Також корисно мати можливість бачити на головній сторінці завдання, які необхідно виконати найближчим часом. Таким чином, Google Classroom є зручною платформою для розміщення та моніторингу завдань. Система структурована та організована, функціонує без перебоїв і витримує велику кількість користувачів. Єдиний недолік – відсутність можливості проводити онлайн-зустрічі, але до шапки класу можна прикріпити посилання на іншу платформу, де може відбуватися

відеозв'язок. Якщо ці два джерела добре поєднати, дистанційне навчання працює майже так само добре, як і традиційне [30].

Платформа Human побудована як аналог Google Classroom і виконує ті ж функції. Вона відрізняється зовнішнім виглядом і має більш розширені можливості для студентів. Як тільки вони входять до свого облікового запису, вони бачать загальну стрічку, де публікуються всі новини та завдання, опубліковані викладачем, так само, як і в Google Classroom. Це означає, що незалежно від того, що викладач публікує, здобувачі освіти можуть побачити це, як тільки вони увійдуть в систему.

Основна відмінність від попереднього ресурсу полягає в тому, що студенти не отримують сповіщень на електронну пошту, коли викладачі додають новини або завдання. Студентська платформа має кілька розділів: «Головна», «Розклад», «Простори», «Завдання» та «Аналіз». У розділі «Простори» студенти можуть бачити всі предмети, які їм призначені. Це той самий функціонал, що і в Google Classroom, але також включає наступні підрозділи: мої класи, спільноти, установи, факультативи та клуби. Після вибору предмета учні потрапляють до стрічки новин, де вони можуть бачити все, що опублікували їхні вчителі. Однак учні не можуть створювати власні пости або залишати коментарі під публікаціями.

Для зручності студентів існує розділ «Зміст», де вони можуть побачити всі теми, які були розглянуті протягом періоду дистанційного навчання. Система подання завдань така ж, як і на попередній платформі. Викладачі публікують завдання і встановлюють дедлайни, а студенти повинні виконати завдання вчасно і прикріпити його до відповідної колонки. Цікаво, що платформа дозволяє учням відстежувати свій прогрес і бачити відгуки вчителів. Це також корисно для батьків, які цікавляться успішністю своєї дитини. Платформа Human також дозволяє вчителям публікувати завдання, прикріплювати посилання та зображення, але, на відміну від Google Classroom, тут немає Google Forms або можливості додавати відео чи аудіо.

Це можна зробити лише за допомогою посилань на Google Диск або інше хмарне сховище.

Онлайн-уроки можна проводити так само, використовуючи інший ресурс і додаючи посилання назустріч. Отже, Human є альтернативною платформою до Google Classroom, збільш розширеними можливостями для студентів і певним чином полегшує дистанційну роботу, оскільки вся необхідна інформація, така як розклад та факультативи, знаходиться в одному місці. Водночас, враховуючи пряме призначення цих платформ, Google Classroom пропонує ширший спектр завдань та додатків, що робить роботу вчителя більш різноманітною та пришвидшує перевірку знань різними способами. Недоліком обох платформ є те, що вони не надають прямого доступу до онлайн-зустрічей, вимагаючи використання інших ресурсів та додавання посилань у шапку профілю або стрічку новин [30].

Платформа Zoom набула широкої популярності під час пандемії і почала активно використовуватися для проведення онлайн-уроків, різноманітних ділових зустрічей, освітніх конференцій чи неформальних вечірок. Її основна функція – забезпечення відеозв'язку в режимі онлайн. Інтерфейс дуже зручний і дозволяє користувачам переглядати зображення всіх учасників одночасно в однаковому розмірі або вибрати варіант відображення, коли видно лише спікера.

На відміну від багатьох інших популярних платформ відеозв'язку, Zoom включає як стандартні, добре відомі функції, так і інноваційні можливості, які вчителі можуть легко використовувати на своїх онлайн уроках. Перше і головне – це спільний доступ до екрану. Вчителі можуть показувати всім учням одночасно те, що вони підготували до уроку. Це дуже корисно, коли є потреба в паралельному обговоренні під час перегляду відео або часткового прослуховування аудіо. Вони також можуть показувати презентації, діаграми та малюнки, щоб допомогти учням краще засвоїти матеріал. Таким чином, задіється не лише слухова, а й зорова пам'ять, що призводить до покращення результатів навчання. Ця функція Zoom дуже відрізняється від інших

платформ тим, що дозволяє учням створювати власні записи на відображеному зображенні, подібно до дошки в класі. Це дозволяє вчителям схематизувати певний матеріал, миттєво бачити, наскільки добре учні засвоюють вивчене, і включати в уроки більш різноманітні види роботи.

Ще одна цікава функція – можливість змінювати фон. Учні часто користуються нею, здебільшого з розважальною метою. На практиці, однак, це може бути використано вчителями будь-якого предмету як незвичний спосіб подачі матеріалу. Наприклад, історики можуть привернути увагу до теми і викликати асоціації в учнів, показуючи на задньому плані різні історичні події, карти, людей тощо. Щоб «підіграти» атмосферу в класі, вони можуть придумувати жарти, використовуючи фон, або безпосередньо брати участь у фонових подіях. Викладачі іноземної мови можуть використовувати цю функцію під час роботи з будь-якою комунікативною темою.

Наприклад, якщо студенти готують розповідь про традиції різних країн, вони можуть продемонструвати різні світогляди в режимі реального часу, уявляючи і переносячи себе і свою аудиторію в ту чи іншу культуру. Крім того, на традиційних уроках іноземної мови учні часто працюють у групах або парах, щоб обговорити певні питання або взяти участь у дебатах. Zoom надає спеціальні «кімнати», які вчителі можуть створювати і ділити на них учнів вручну або автоматично. Вони не заважають один одному, і вчитель сам обирає, які групи слухати і до кого підключатися. Коли обговорення завершиться, всі можуть повернутися до спільної кімнати і продовжити спільну роботу. Zoom також має функцію голосування.

Вчителі заздалегідь готують опитувальник з декількома варіантами відповідей і запускають його під час уроку. Кожен учень обирає на своєму пристрої варіант, який він вважає правильним, а наприкінці програма підбиває підсумки. Ця функція корисна для перевірки засвоєння нового матеріалу під час уроку, оскільки не завжди легко перевірити, чи всі зрозуміли тему, навіть під час уроку. Крім того, такі опитування проводяться швидко і не потребують додаткового програмного забезпечення.

З іншого боку, Zoom створює чималі проблеми для багатьох вчителів та учнів. Як і інші платформи для дистанційного навчання, Zoom вимагає підключення до інтернету, і його швидкість має бути високою. Це пов'язано з тим, що численні відеозображення, екрани, презентації, відео тощо перевантажують систему, і без достатнього з'єднання стає важко проводити цікаві та різноманітні уроки (особливо для цілих класів, а не підгруп). Саме тут на допомогу приходить Zoom-платформа для відеозв'язку, яка стала дуже популярною під час пандемії. Вона пропонує вчителям та учням цілу низку функцій, щоб зробити навчання цікавішим. На якість та інтерес до дистанційних уроків впливають два фактори. Це гарний інтернет-зв'язок і готовність вчителів докласти зусиль, щоб освоїти цю платформу та урізноманітнити свої уроки [41].

Canva – це безкоштовна платформа для графічного дизайну з понад 250 000 шаблонів. За допомогою Canva можна створювати власні документи, інтерактивні дошки, аркуші завдань, інфографіку, діаграми, презентації, плакати, листівки, фотоколажі, пости в соціальних мережах та багато іншого. Щоб скористатися сервісом потрібно мати власний акаунт пошти.

Canva має простий та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Він заснований на принципі «перетягни і обері готовий шаблон». Окрім широкого розмаїття готових шаблонів, платформа включає унікальні шрифти та графічні елементи, наклейки, фігури, таблиці, анімовані об'єкти, фотографії, відео-та аудіо-зразки тощо. Для початку користувач вибирає потрібний шаблон. З'являється білий віртуальний аркуш. З лівого боку на бічній панелі відображаються унікальні дизайни, елементи та стилі тексту. Вчителі та учні можуть працювати над одним проектом в режимі реального часу. Всі учасники, а не лише вчитель, повинні бути зареєстровані в системі Canva. Потім організатори можуть надати права на редагування іншим учасникам.

Цей додаток можна ефективно використовувати на уроках іноземних мов. Для граматичних та лексичних завдань можна використати категорію аркушів завдань. Більшість готових шаблонів можна використовувати без

редагування. Базові граматичні правила та основна лексика вже включені і можуть бути використані без редагування. Після вивчення певної теми або розділу курсу рекомендується залучити студентів до створення власних візуальних матеріалів і попросити їх створити власні візуальні матеріали. Це навчить студентів визначати найважливішу інформацію та подавати її у стислій, зрозумілій та креативній формі. За допомогою цієї онлайн платформи можна збагатити викладання будь-якого курсу, в тому числі й англійської мови, зробити його більш цікавим та ефективним [42].

Платформа My English Lab пропонує власникам підручників видавництва Pearson можливість зручно навчатися як у форматі дистанційного, так і змішаного навчання. По-перше, є низка безкоштовних матеріалів для вчителів та учнів англійської мови, які можна додати до облікового запису після реєстрації, але доступ до розширених функцій вимагає додаткової оплати, що є суттєвим недоліком, оскільки платформа може не підходити для всіх шкіл з об'єктивних причин. Однак, якщо школи забезпечені відповідними матеріалами, дистанційне навчання відкриває інші можливості як для вчителів, так і для учнів. У багатьох випадках учням доводиться виконувати завдання в зошитах і надсилати фотографії вчителям, але з My English Lab автоматизована система перевірки дозволяє учням виконувати завдання підручника безпосередньо на своїх комп'ютерах і одразу бачити результати.

Платформа також має електронний переглядач підручників, що означає, що навіть традиційне навчання можна здійснювати без носіння великих книг по дорозі до школи, роблячи сумку легшою. Основна зручність електронного перегляду на цій платформі полягає в тому, що всі завдання з аудіо та відео знаходяться у вільному доступі для учнів, і їм потрібно лише натиснути на відповідну кнопку, щоб почути або побачити певну вправу чи правило. Як згадувалося раніше, учні також можуть виконувати завдання в робочому зошиті в електронному форматі. Для цього вчителю потрібно створити курс з

відповідними підручниками, додати учнів, які попередньо зареєструвалися в системі, і вибрати завдання, які учні повинні виконати.

Можна встановити таймер та дедлайни, а також систему оцінювання, зокрема, чи враховуватимуться пунктуаційні помилки та помилки в написанні великої літери в загальній оцінці. Платформа показує не лише те, як було виконано завдання в цілому, але й по частинах, скільки часу було витрачено на певний блок і які помилки були найпоширенішими в конкретному класі, що дозволяє вчителям відстежувати прогрес учнів і виявляти слабкі та сильні сторони. Викладачі також можуть надсилати повідомлення студентам, давати їм індивідуальні завдання та завантажувати журнал з усіма результатами.

Отже, My English Lab дозволяє студентам виконувати завдання з підручників видавництва Pearson у зручному форматі. Цей ресурс найкраще використовувати в поєднанні з іншими платформами для онлайн-навчання, щоб досягти найвищого рівня продуктивності. Основним недоліком цього ресурсу є те, що він не є безкоштовним. Однак для власників цих підручників платформа пропонує низку корисних функцій як для вчителів, так і для учнів [44].

Одним з інструментів, який можна використовувати в цифровому оцінюванні є Kahoot. Kahoot – це інструмент для проведення вікторин, дискусій чи опитувань. Це ігрова система відповідей у класі, в яку грає весь клас у режимі реального часу. Учні відповідають на них за допомогою смартфона, планшета або комп'ютера. Використовуючи цей додаток, вчителі можуть заощадити час і папір, а також ефективніше співпрацювати зі здобувачами освіти.

Учитель завчасно створює свій Kahoot, відповідно до мети та типу уроку – перевірка знань чи презентації нової теми. Можна обрати шаблон «Навчання зі слайдами», «Kahoot для поточної перевірки знань», «Kahoot про учня», «Дізнайся свого вчителя», «Представлення нової теми із «Сліпим Kahoot» або створити абсолютно новий проект. Питання з декількома варіантами відповідей проектуються на екран. Все, що потрібно зробити далі,

це обрати типи питання (із вибором однієї відповіді, правда/неправда або пазл, опитування, розгорнута відповідь) і скласти питання. За бажанням учитель може доповнити це ілюстраціями.

На кожне завдання учню дається певна кількість часу, яка вказується вчителем та кількість балів, які учні отримують за правильну відповідь (стандартна, подвійна чи взагалі без балів), і у преміум-версії додатково можна обрати декілька правильних варіантів відповіді. Кожна варіант позначається певним знаком та кольором. На загальному екрані учні бачать текст питання і варіантів відповіді, а на своїх смартфонах – лише знак та колір. Для того, щоб приєднатися до гри, потрібно ввести код, що буде відображений на моніторі, та ввести своє ім'я (якщо учні працюють в парах або групах – назву своєї команди).

Після кожного питання на загальному екрані та у своїх телефонах учні одразу бачать турнірну таблицю, своє місце на ній та кількість набраних балів. Якщо учасник не помиляється декілька разів підряд, це також відображається на екрані. Головною умовою є наявність гратного інтернетз'язку, адже якщо питання в учнів будуть з'являтися неодноразово, результати не можна вважати чесними.

У кінці гри з'являється турнірна таблиця із першими п'ятьма місцями, а в своїх телефонах учні побачать, яке місце зайняли саме вони. Загалом за такий вид перевірки знань оцінка ставитися не має, адже на результат впливає багато не завжди об'єктивних факторів. У такий спосіб Kahoot може використовуватися для урізноманітнення традиційних уроків та швидкої, активної і веселої перевірки рівня засвоєння матеріалу учнями з певних тем. Також платформу можна застосовувати на етапі вступу до уроку, або під час представлення нової теми. Наприклад, під час вивчення нової лексики учням можна запропонувати слово та декілька варіантів його перекладу (або дефініцій). Таким чином, навіть якщо учні не вгадають відповідь, вони запам'ятають це слово, коли на екрані з'явиться правильний переклад [45].

Duolingo – це популярний мобільний додаток для вивчення іноземних мов, який можна безкоштовно завантажити на смартфон. Також є можливість оформлення платної підписки, яка надає додаткові переваги. Основні особливості Duolingo включають:

1. *Вільний графік і навчання у власному темпі.* Студенти можуть навчатися у зручний для них час і темп.
2. *Доступ до готових курсів.* Користувачам пропонуються готові курси з бібліотеки Duolingo.
3. *Дискусійні форуми, подкасти та регулярні події.* Додаткові можливості для активного навчання та спілкування з іншими користувачами.
4. *Орієнтація на мобільні пристрої.* Доступ до навчання з будь-якого місця завдяки мобільному додатку.
5. *Глобальні заходи та гейміфікація.* Регулярні онлайн-змагання та тематичні завдання, що мотивують користувачів до навчання.

Перевагами Duolingo є:

1. *Трекінг прогресу.* Користувачі можуть відстежувати свій прогрес і ставити цілі у вивченні мов.
2. *Нетривіальні вправи.* Додаток пропонує інтерактивні та динамічні вправи для всебічного вивчення мов.
3. *Офлайн-режим.* Платна підписка дозволяє отримати доступ до уроків без Інтернету

Щодо обмежень Duolingo:

1. *Базовий рівень знань.* Додаток часто бракує охоплення складних граматичних та лексичних концепцій.
2. *Брак контексту.* У деяких фраз може бракувати контексту, що ускладнює розуміння та практичне використання мови.
3. *Обмежений зворотний зв'язок.* У підказках може бракувати детальних пояснень неправильних відповідей.

У цілому, Duolingo є цікавою та зручною платформою для самостійного вивчення мови, з численними можливостями для мотивації та тренування

навичок, хоча варто бути уважним до його обмежень у певних аспектах навчання [46].

Babbel:

- Переваги: структуровані курси, якість навчальних матеріалів, персоналізовані рекомендації, можливість практики усного мовлення з носіями мови.

- Недоліки: платна підписка, обмежена безкоштовна версія.

Rosetta Stone:

- Переваги: імерсивний метод навчання, акцент на аудіюванні та говорінні, використання штучного інтелекту для персоналізації навчання.

- Недоліки: дорога підписка, обмежений вибір мов.

Lingvist:

- Переваги: науковий підхід до вивчення мов, адаптивні алгоритми, акцент на граматиці та словниковому запасі.

- Недоліки: відсутність аудіо- та відеоматеріалів, обмежена можливість практики усного мовлення.

Memrise:

- Переваги: ігрова форма навчання, використання мнемотехнічних прийомів, можливість спілкування з носіями мови.

- Недоліки: не підходить для початківців, обмежені можливості практики граматики [48].

Busuu:

- Переваги: комбінований метод навчання (теорія + практика), можливість спілкування з носіями мови, сертифіковані курси.

- Недоліки: платна підписка, обмежений вибір мов.

Preply:

- Переваги: заняття з носіями мови по Skype, персоналізований підхід, гнучкий графік.

- Недоліки: дорога вартість занять, відсутність безкоштовних пробних уроків.

italki:

- Переваги: широкий вибір носіїв мови з різних країн, гнучкий графік, можливість вибрати формат занять (Skype, Zoom).
- Недоліки: дорога вартість занять, відсутність сертифікованих курсів.

Платформа LinkedIn Learning орієнтована на працівників та організації, надаючи широкий спектр курсів, які підходять як для швидкого ознайомлення, так і для довготривалого навчання. Курси можуть бути безкоштовними або платними, з різними форматами доступу, включаючи курси з фіксованим розкладом та курси з відкритим розкладом. Основні особливості платформи включають:

1. *Індивідуальна навчальна траєкторія.* Користувачі можуть вибирати окремі курси або слідувати рекомендованому навчальному плану для набуття конкретних умінь і навичок.

2. *Професійні викладачі.* Курси викладаються експертами у своїх галузях, гарантуючи актуальність і якість контенту.

3. *Сертифікати.* Деякі курси пропонують офіційні сертифікати по завершенню навчання, які можна поділитися у своєму профілі LinkedIn.

До переваг платформи варто віднести:

1. *Професійний розвиток.* Працівники можуть набувати нових умінь та навичок для кар'єрного зростання, а організації можуть підвищувати кваліфікацію своїх співробітників.

2. *Аналітика навчання.* Платформа збирає та надає детальну інформацію про прогрес працівників, допомагаючи організаціям відстежувати прогрес.

3. *Широке охоплення.* LinkedIn Learning надає послуги в багатьох країнах світу та стала глобальною платформою навчання на робочому місці.

Обмеження платформи включають:

1. *Вартість користування.* Платформа пропонує безкоштовну пробну версію, але доступ до повної бібліотеки курсів вимагає щомісячної передплати.

2. *Брак інтерактивності.* Платформа покладається на відеоматеріали як на основний навчальний контент, а не на інтерактивні елементи.

3. *Відсутність живої підтримки.* Немає прямого доступу до викладачів для підтримки навчання.

LinkedIn Learning залишається перспективним інструментом для освіти та професійного зростання, але варто враховувати його обмеження при виборі [50].

Платформа Coursera спеціалізується на масових відкритих онлайн-курсах (MOOCs) та надає широкий вибір як безкоштовних, так і платних курсів. Вона також використовує модель Freemium, де навчання може бути безкоштовним, а за сертифікацію необхідно сплатити. Основні особливості платформи Coursera включають:

1. *Високоякісний контент.* Coursera співпрацює з провідними університетами та установами, що гарантує викладання курсів експертами у своїх галузях.

2. *Широкий вибір курсів.* Каталог Coursera охоплює різноманітні теми, від технологій та бізнесу до мистецтва, що дозволяє користувачам обирати курси за їхніми інтересами або професійним напрямом.

3. *Практичні завдання.* Платформа акцентує на практичному навчанні, включаючи підсумкові проекти, які допомагають студентам застосовувати набуті знання та навички.

До переваг платформи Coursera варто віднести:

1. *Спільнота та підтримка.* Наявність форумів, дискусійних дошок та можливості взаємної перевірки завдань сприяє взаєморозвитку та співпраці між студентами.

2. *Перевірені сертифікати.* Можливість отримання підтверджених сертифікатів від акредитованих установ після завершення курсів забезпечує довіру до платформи.

3. *Глобальна присутність.* Розгалуженість Coursera та підтримка різних мов сприяє міжкультурному обміну та налагодженню контактів між студентами з усього світу.

Однак, серед обмежень платформи Coursera можна виділити:

1. *Вартість навчання.* Отримання підтверджених сертифікатів або дипломів може бути вартим, що робить доступ до певних курсів вище.

2. *Неоднакова якість курсів.* Так як курси на Coursera пропонуються різними особами та установами, якість деяких курсів може бути нестабільною.

3. *Обмежена взаємодія з викладачами.* На платформі можуть бути обмежені можливості прямої, індивідуальної взаємодії з викладачами.

Загалом, Coursera є важливим інструментом для глобальної освіти та професійного росту, проте варто враховувати його обмеження при виборі курсів [51].

360Learning – це система навчального досвіду (LXS), яка зосереджується на покращенні якості освітнього процесу шляхом персоналізованого, інтерактивного та гнучкого навчання. Основні особливості цієї платформи включають:

1. *Спільний навчальний простір.* Платформа створює простір для спільного навчання, що сприяє участі працівників у спільних проектах, дискусіях та обміні думками.

2. *Широкі інтеграційні можливості.* 360Learning дозволяє додавати курси від провідних постачальників освітнього контенту, таких як Coursera або Udemy, що розширює можливості навчання.

3. *Комплексне рішення.* Платформа поєднує сучасний користувацький інтерфейс, потужні інструменти на базі штучного інтелекту, спільне навчання та створення контенту в одній системі.

До переваг платформи 360Learning можна віднести:

1. *Простоту використання.* Інтерфейс є зручним та інтуїтивно зрозумілим, що робить платформу доступною для користувачів з будь-яким рівнем попередньої технічної підготовки.

2. *Навчання на основі штучного інтелекту.* Платформа використовує штучний інтелект для персоналізації навчання та пропозиції релевантного контенту.

3. *Багаторівнева аналітика.* Платформа пропонує розгорнуту звітність по різним параметрам, що дозволяє вивчати прогрес користувачів та ефективність навчальних програм.

Однак, серед обмежень платформи 360Learning можна відзначити:

1. *Залежність від інтернет-підключення.* Деякий функціонал платформи може бути недоступним без постійного підключення до Інтернету.

2. *Корпоративна орієнтованість.* Деякі функції або концепції платформи можуть бути не такими зручними для невеликих команд або користувачів, які не потребують широкого співробітництва.

3. *Ізольованість.* Комерційна політика 360Learning може обмежувати співпрацю користувачів поза власною командою.

Отже, 360Learning є привабливим рішенням для корпоративного сектору завдяки своїм функціям, але важливо враховувати його обмеження при виборі платформи для навчання [51].

Підсумовуючи, потрібно сказати, що платформ для впровадження ефективного, цікавого та продуктивного навчання у дистанційному режимі є надзвичайно багато. Більшість з них потребує ретельної та якісної підготовки від вчителя, що може займати багато часу та зусиль. Наразі не існує однієї платформи, яка б включала в себе усі основні елементи уроку, але при грамотному поєднанні декількох ресурсів дистанційне навчання може стати не менш ефективним за традиційне. Платформ та онлайн-ресурсів для проведення уроків з іноземної мови у дистанційному режимі є чимала кількість, проте вкрай важливо послідовно організувати процес навчання,

щоб не втратити результативність та якісно сформувати дискурсивну компетентність.

Виконаний аналіз освітніх платформ та існуючих рішень приводить до висновку, що при виборі платформи для навчання певної цільової аудиторії або при розробці власної онлайн-платформи для навчання варто враховувати деякі аспекти:

1. Тип навчального контенту. Онлайн-платформи зазвичай спеціалізуються на певних типах навчального матеріалу, таких як відеоуроки або текстові матеріали. Тому важливо, щоб платформа пропонувала той тип контенту, який відповідає меті навчання, потребам аудиторії та вимогам організаторів навчання.

2. Оцінювання. Оцінювання є важливою складовою будь-якого навчального процесу, тому платформа повинна мати різноманітні функції для відстеження, аналізу та оцінювання прогресу користувачів, що дозволить їм контролювати власний розвиток і отримувати зворотний зв'язок від викладачів.

3) Менеджмент навчання. Платформа також повинна забезпечувати ефективне управління навчальним процесом, включаючи реєстрацію та авторизацію користувачів, створення та керування курсами, відстеження прогресу тощо.

2.2. Переваги та недоліки використання онлайн-платформ у навчанні іноземних мов

Завдяки швидкому розвитку технологій та стрімкому впровадженню онлайн-освіти, зокрема вивченню іноземних мов, онлайн-платформи стали невід'ємною частиною сучасного навчального процесу. Вони надають широкий вибір інструментів для організації ефективного та гнучкого навчання, забезпечують доступ до великої кількості навчальних матеріалів і дозволяють здійснювати дистанційне навчання з будь-якої точки світу. Проте використання таких платформ має свої переваги та недоліки, які варто враховувати під час організації навчального процесу (див. Таблиця 2.1.).

Однією з найбільш вагомих переваг онлайн-платформ є доступність навчальних матеріалів та курсів для широкої аудиторії. У сучасних умовах, коли глобалізація та цифрові технології відкрили нові можливості для комунікації та обміну інформацією, доступ до навчальних матеріалів став ключовим фактором для успішного навчання. За допомогою таких платформ, як Duolingo, Babbel, або Coursera, користувачі можуть отримувати знання з іноземних мов, навіть не виходячи з дому. Крім того, деякі платформи надають безкоштовний доступ до базових курсів, що робить їх доступними для більшої кількості користувачів, незалежно від фінансових можливостей [12]. Наприклад, Duolingo, відомий своєю гейміфікацією процесу навчання, надає можливість студентам засвоювати мову в ігровій формі, що підвищує мотивацію та залученість до процесу навчання.

Іншим важливим аспектом є гнучкість навчання. Онлайн-платформи дозволяють студентам самостійно вибирати час і темп навчання, що є особливо актуальним для дорослих людей або тих, хто працює та навчається одночасно. Такі платформи, як My English Lab або Rosetta Stone, дозволяють учням займатися у власному ритмі, проходячи завдання тоді, коли це зручно, і повертаючись до матеріалів за необхідності. Це забезпечує індивідуалізований підхід до навчання, що є важливим елементом для успішного засвоєння знань.

Окрім того, інтерактивність і мультимедійні елементи є значною перевагою сучасних онлайн-платформ. Використання відео, аудіо, інтерактивних вправ, а також можливість виконання тестів і завдань у режимі реального часу значно підвищують ефективність навчального процесу. Наприклад, платформи, такі як Zoom або Google Classroom, надають можливість вчителям використовувати спільний доступ до екрану, проводити відеоконференції та групові обговорення, що дозволяє максимально наблизити дистанційне навчання до традиційного. Така взаємодія сприяє розвитку навичок комунікації мовою, що вивчається, що є ключовим аспектом у процесі засвоєння іноземних мов.

Незважаючи на велику кількість переваг, онлайн-платформи мають і низку недоліків, які можуть суттєво впливати на ефективність навчального процесу. Одним із найбільших недоліків є обмежена можливість безпосередньої взаємодії з викладачем. У багатьох випадках учні не мають можливості отримувати швидкий зворотний зв'язок або індивідуальні консультації від викладача, що може ускладнити процес засвоєння матеріалу. Наприклад, на платформах Coursera або edX зворотний зв'язок здебільшого надається через автоматичну перевірку завдань, а не безпосередньо викладачем, що обмежує можливість студентів отримати детальні роз'яснення щодо своїх помилок.

Іншим важливим аспектом є технічні вимоги до користувачів. Онлайн-навчання вимагає наявності стабільного інтернет-з'єднання та сучасних технічних засобів, таких як комп'ютер або смартфон. В умовах недостатньої технічної підготовленості учасників процесу або відсутності доступу до необхідного обладнання якість навчання може суттєво погіршуватися. Наприклад, платформи, такі як Zoom або Kahoot, потребують якісного інтернет-з'єднання для проведення інтерактивних занять або вікторин у реальному часі. У випадках, коли з'єднання нестабільне, процес навчання може перериватися, що негативно впливає на загальну ефективність.

Ще одним недоліком є те, що не всі студенти однаково мотивовані до самоосвіти. Відсутність традиційної структури занять, коли вчитель контролює процес навчання, може призводити до зниження мотивації студентів, особливо якщо їм важко організувати свій час самостійно. У випадках, коли студенти не отримують належної підтримки або не мають достатньої самодисципліни, ефективність онлайн-навчання може знижуватися. Це особливо актуально для масових відкритих онлайн-курсів (MOOCs), де кількість слухачів може бути дуже великою, і контроль за успішністю студентів є мінімальним.

Таблиця 2.1.

SWOT-аналіз використання онлайн-платформ

Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості
Доступність навчальних матеріалів для широкої аудиторії	Обмежена взаємодія з викладачем	Розширення доступу до курсів провідних університетів
Гнучкість у часі та місці для навчання	Вимоги до технічної інфраструктури	Впровадження нових технологій, таких як ШІ
Інтерактивність та мультимедійні можливості	Зниження мотивації у студентів	Інтеграція з іншими освітніми ресурсами
Персоналізація навчального процесу	Недоліки в системі автоматизованого оцінювання	Глобальне поширення освіти через MOOCs

Викладачі також мають певні переваги від використання онлайн-платформ для навчання. Завдяки цим інструментам вони можуть більш ефективно управляти навчальним процесом, відстежуючи прогрес учнів, надаючи персоналізовані завдання та автоматизуючи процес перевірки домашніх завдань. Наприклад, на платформі My English Lab вчителі можуть відслідковувати успішність студентів у реальному часі, бачити найбільш поширені помилки та адаптувати свої уроки відповідно до потреб групи. Крім того, інструменти зворотного зв'язку, такі як коментарі та індивідуальні рекомендації, дозволяють викладачам надавати учням більш персоналізовану допомогу.

Таким чином, використання онлайн-платформ у навчанні іноземних мов має свої переваги та недоліки, які варто враховувати під час організації навчального процесу. Важливо, щоб викладачі добре володіли інструментарієм обраних платформ та активно використовували їхні можливості для підвищення ефективності навчання. З іншого боку, необхідно

враховувати технічні та мотиваційні аспекти, щоб забезпечити максимально якісний процес навчання.

2.3. Вплив інтерактивних онлайн-платформ на формування лексичної компетентності

Інтерактивні онлайн-платформи відіграють значну роль у формуванні лексичної компетентності в процесі вивчення іноземних мов. У сучасних умовах, коли технології інтегруються в навчальний процес, студенти отримують унікальну можливість вивчати нові слова, фрази та терміни, використовуючи інтерактивні ресурси, що підвищують мотивацію до навчання, покращують запам'ятовування та сприяють ефективному засвоєнню матеріалу. З огляду на це, важливо розглянути вплив таких платформ на розвиток лексичних навичок, а також визначити їхні переваги та обмеження.

Вплив інтерактивних онлайн-платформ на процес навчання лексики є багатограним і включає декілька аспектів, які безпосередньо сприяють ефективнішому засвоєнню нової лексики та її закріпленню в довготривалій пам'яті учнів. Однією з ключових переваг інтерактивних онлайн-платформ є можливість створення різноманітних мультимедійних завдань, що значно покращують процес запам'ятовування нових слів, їхнє використання у контексті, а також надають учням можливість перевіряти свої знання через тести та інтерактивні вправи.

Онлайн-платформи, такі як Quizlet, Memrise, Duolingo, застосовують гейміфіковані підходи до навчання, що дозволяє створювати цікаві та мотиваційні умови для вивчення нової лексики. Гейміфікація полягає у використанні ігрових елементів — наприклад, заробляння балів, досягнень, або змагань між учнями. Це сприяє підвищенню мотивації учнів та залученню їх до процесу навчання, адже вони не просто вивчають нові слова, а роблять це в ігровій формі, що робить процес навчання більш цікавим і

продуктивним. Крім того, гейміфіковані вправи дозволяють учням створювати стійкі асоціації між новими словами та контекстом їх використання, що сприяє довготривалому запам'ятовуванню.

Платформи також надають можливість виконувати інтерактивні вправи на запам'ятовування, де слова подаються разом із зображеннями, звуками та контекстами, що допомагає учням не тільки краще розуміти значення слова, але й засвоювати його у реальному використанні. Наприклад, у платформі Quizlet учні можуть створювати власні набори флеш-карток, що містять нові слова з перекладами та прикладами використання у реченнях. Вони можуть також використовувати готові набори, створені іншими користувачами, що робить процес вивчення лексики більш гнучким та індивідуалізованим.

Duolingo, зі свого боку, пропонує інтерактивні завдання, у яких учні повинні застосовувати нові слова в різних контекстах, наприклад, перекладати речення або вибирати правильні варіанти використання слів у текстах. Завдяки цьому студенти не тільки запам'ятовують нову лексику, а й розуміють, як її правильно використовувати в реальних ситуаціях, що сприяє розвитку комунікативної компетентності.

Значний внесок у розвиток навчальних онлайн-платформ зробили дослідження впливу гейміфікації на процес навчання. Зокрема, С. Алексеєва у своїй роботі «Особливості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення: сучасні онлайн-ресурси» зазначає, що під час воєнного стану інтерактивні платформи стали невід'ємною частиною навчального процесу, дозволяючи підтримувати його безперервність навіть у надзвичайних умовах. Вона наголошує на тому, що ці ресурси дають учням можливість навчатися у будь-який час та в будь-якому місці, що особливо важливо в умовах обмеженого доступу до традиційних навчальних закладів [1].

Крім того, інтерактивні онлайн-платформи сприяють активному засвоєнню лексики через контекст. Наприклад, замість того, щоб просто запам'ятовувати слова, учні використовують їх у конкретних ситуаціях, що

дозволяє зрозуміти не лише пряме значення слів, а й їхні відтінки, варіанти використання та можливі синоніми. Такий підхід допомагає формувати більш глибоке розуміння лексики та покращує здатність учнів використовувати нові слова в реальних комунікативних ситуаціях.

Інтерактивні платформи також надають можливість для персоналізації навчання. Завдяки функції адаптивного навчання, платформи можуть підлаштовуватися під індивідуальні потреби кожного учня, що дозволяє вивчати лексику у власному темпі. Якщо учню необхідно більше часу для вивчення певної групи слів, платформа автоматично пропонує додаткові вправи для закріплення цих слів. Якщо ж учень добре засвоїв матеріал, система дозволяє швидше переходити до нових тем.

Не менш важливим є те, що інтерактивні платформи дають можливість учням отримувати миттєвий зворотний зв'язок щодо правильності виконаних завдань. Це дозволяє учням відразу дізнаватися про свої помилки, виправляти їх і вчитися на своїх помилках. Таким чином, процес навчання стає більш інтерактивним і ефективним, оскільки учні не чекають на зворотний зв'язок від викладача, а одразу бачать результат своїх дій.

Ще однією важливою особливістю інтерактивних платформ є можливість інтеграції мультимедійних ресурсів у процес навчання лексики. Наприклад, платформи на кшталт Memrise дозволяють учням використовувати аудіо- та відеоматеріали для кращого розуміння вимови та вживання слів у природних мовленнєвих ситуаціях. Завдяки такій інтеграції учні можуть не тільки запам'ятовувати нові слова, але й вчитися правильно їх вимовляти та використовувати у мовленні.

Загалом, вплив інтерактивних онлайн-платформ на процес навчання лексики є дуже значним. Вони не тільки забезпечують гнучкі умови для навчання, але й підвищують його ефективність завдяки використанню гейміфікації, мультимедійних ресурсів та адаптивного підходу до навчання. Це робить процес засвоєння нової лексики більш цікавим, продуктивним та

індивідуалізованим, що дозволяє учням краще засвоювати нові слова та ефективніше використовувати їх у реальних комунікативних ситуаціях.

До переваг використання інтерактивних онлайн-платформ належать:

1. *Адаптивність навчання.* Онлайн-платформи дозволяють налаштувати темп навчання під індивідуальні потреби студентів. Завдяки цьому студенти можуть вивчати нову лексику у зручній для них час, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.
2. *Залученість через гейміфікацію.* Багато онлайн-платформ використовують елементи ігор, такі як змагання, бали, досягнення та рівні. Це сприяє підвищенню мотивації учнів і робить процес навчання більш захоплюючим.
3. *Можливість повторення.* Онлайн-платформи надають можливість регулярно повторювати вивчений матеріал. Такі функції, як флеш-картки чи вправи з повторенням, дозволяють учням постійно повертатися до пройденого матеріалу, що допомагає краще засвоїти нові слова та фрази.
4. *Індивідуалізація процесу навчання.* Студенти можуть самостійно визначати, які саме лексичні одиниці їм варто вивчати більше. Наприклад, на платформах на зразок Quizlet або Memrise учні можуть самостійно створювати набори карток із новою лексикою, що відповідає їхнім конкретним потребам у вивченні іноземної мови.
5. *Швидка зворотна реакція.* В інтерактивних платформах студенти мають можливість отримувати миттєвий зворотний зв'язок щодо правильності виконаних завдань, що дозволяє їм швидше виправляти свої помилки та вчитися на них.

Г. Андріянова у своїй роботі «Створення та використання діагностичних онлайн-завдань з іноземної мови» наголошує, що використання інтерактивних онлайн-завдань не лише допомагає у засвоєнні лексики, але й дозволяє вчителям швидко діагностувати прогрес учнів [2].

Такі завдання сприяють формуванню стійких лексичних знань, оскільки учні регулярно практикують використання слів у різних контекстах.

Попри численні переваги, інтерактивні онлайн-платформи мають і певні недоліки, які варто враховувати під час їх використання в навчальному процесі:

1. *Залежність від технічних ресурсів.* Для роботи з інтерактивними платформами необхідний стабільний доступ до інтернету, а також наявність відповідних технічних засобів (комп'ютерів, планшетів чи смартфонів). У випадках, коли інтернет-з'єднання нестабільне, ефективність використання платформ може суттєво знижуватися.
2. *Незбалансованість вправ.* Деякі онлайн-платформи можуть пропонувати надмірну кількість вправ на запам'ятовування лексики без контекстуального використання. Це може призводити до того, що учні запам'ятовують слова ізольовано, без розуміння їхнього реального використання у мовленні.
3. *Відсутність індивідуального підходу.* Хоча багато платформ дозволяють налаштовувати навчання під індивідуальні потреби учнів, деяким студентам може бракувати персоналізованої підтримки з боку викладача. Інтерактивні платформи не завжди можуть забезпечити необхідний рівень індивідуальної допомоги, який часто необхідний для глибшого засвоєння матеріалу.
4. *Мотиваційні проблеми.* Незважаючи на гейміфікацію, не всі учні можуть бути однаково мотивовані до використання інтерактивних онлайн-ресурсів. Деякі учні можуть втратити інтерес до навчання через одноманітність вправ або відсутність безпосередньої взаємодії з викладачем.
5. *Обмежені можливості для розвитку комунікативних навичок.* Хоча онлайн-платформи ефективні для навчання лексики, вони не завжди дозволяють розвивати комунікативні навички в реальних ситуаціях. Для того, щоб повноцінно використовувати нові слова, учням необхідно

практикувати їх у мовленні, що не завжди можливо в умовах онлайн-навчання.

Використання онлайн-платформ має значний вплив на розвиток лексичної компетентності. Інтерактивні вправи дозволяють учням не лише вивчати нові слова, але й краще розуміти їхнє використання у контексті. Однак, для того, щоб платформи були дійсно ефективними, необхідно, щоб викладачі використовували всі можливості цих ресурсів, зокрема адаптували завдання під конкретні потреби учнів та регулярно перевіряли прогрес у засвоєнні лексики.

Загалом, інтерактивні онлайн-платформи мають великий потенціал для розвитку лексичної компетентності. Вони дозволяють учням більш активно вивчати нові слова, використовувати їх у різних контекстах та отримувати швидкий зворотний зв'язок. Проте, їх використання має бути доповнене іншими методами навчання, зокрема живими комунікативними практиками, щоб забезпечити комплексний розвиток мовних навичок.

У сучасному світі, де технології стають невід'ємною частиною освітнього процесу, інтерактивні онлайн-платформи відкривають нові можливості для ефективного вивчення іноземних мов. Проте для досягнення максимальних результатів важливо поєднувати використання цих технологій із традиційними методами навчання та безпосередньою взаємодією між учнями та вчителем.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було розглянуто питання використання інтерактивних онлайн-платформ у навчальному процесі, зокрема, у контексті навчання іноземних мов. Було проведено аналіз понять та класифікації інтерактивних платформ, оцінено їх переваги та недоліки, а також досліджено їхній вплив на формування лексичної компетентності учнів.

По-перше, інтерактивні онлайн-платформи являють собою сучасний інструмент для організації навчального процесу. Вони забезпечують

гнучкість, доступність та можливість індивідуалізації навчання. Платформи класифікуються за різними критеріями, такими як вартість, час доступу до навчальних матеріалів, можливості інтерактивності та функціональність. Це дозволяє освітнім установам та викладачам підбирати найбільш підходящі платформи відповідно до цілей навчання і потреб студентів.

По-друге, аналіз переваг та недоліків використання онлайн-платформ у навчанні іноземних мов показав, що такі платформи сприяють підвищенню мотивації учнів, завдяки використанню мультимедійних засобів, гейміфікації та можливості отримувати миттєвий зворотний зв'язок. Водночас існують і певні виклики, зокрема, технічні проблеми, необхідність постійного доступу до інтернету, а також потреба у додатковій підготовці викладачів до роботи з новими технологіями.

По-третє, було доведено, що інтерактивні платформи мають значний позитивний вплив на формування лексичної компетентності. Використання таких ресурсів, як Quizlet, Duolingo та Memrise, дозволяє не лише ефективніше засвоювати нові слова, а й застосовувати їх у контексті, що сприяє розвитку комунікативних навичок. Важливим аспектом є можливість персоналізованого навчання, де учні можуть самостійно контролювати темп свого прогресу.

Таким чином, інтерактивні онлайн-платформи є ефективним інструментом для навчання іноземних мов, що сприяє формуванню лексичної компетентності та загального підвищення якості навчального процесу. Проте для досягнення максимальних результатів необхідно враховувати як їх переваги, так і потенційні недоліки, а також активно залучати викладачів до процесу освоєння цих технологій.

РОЗДІЛ 3.

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

3.1. Діагностика рівня сформованості англомовної лексичної компетентності учнів старшої школи

Інтерактивні платформи для вивчення іноземних мов стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, пропонуючи широкі можливості для розвитку лексичної компетентності учнів. Однією з ключових переваг таких платформ є їх здатність інтегрувати різноманітні форми навчання, що включають інтерактивні вправи, мультимедійні матеріали, аудіо та відео контент, а також ігрові елементи. Це дозволяє не тільки покращувати засвоєння матеріалу, але й робити навчання більш цікавим і захопливим для учнів.

Для дослідження ефективності інтерактивних платформ у навчальному процесі був проведений педагогічний експеримент. Дослідження було орієнтоване на оцінку впливу інтерактивних платформ на формування лексичної компетентності учнів, зручності використання платформ й викликів, з якими стикаються як учні, так і вчителі.

Педагогічний експеримент проводився на базі практики – у Ворончинському ліцеї Доросинівської сільської ради серед учнів старших класів (n=60). Вік учасників становив від 15 до 17 років.

Педагогічний експеримент складався із трьох етапів:

- 1) проведення діагностичного тестування з метою визначення рівня сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної та контрольної груп;
- 2) проведення занять англійської мови із використанням інтерактивних онлайн-платформ;

3) виявлення ефективності використання інтерактивних онлайн-платформ для формування англомовної лексичної компетентності учнів старшої школи.

Основним завданням діагностичного тестування було оцінити рівень володіння базовою лексикою та розуміння значень слів, а також вміння використовувати лексичні одиниці на практиці. Для оцінки рівня сформованості лексичної компетентності було використано комплекс вправ із завданнями наростаючої складності – тестування, де учні виконували завдання на розпізнавання значень слів і відповідність лексичних одиниць контексту, в якому вони вживаються; закриті запитання, в яких учні мали заповнити пропуск чи відкрити дужки; запитання відкритого типу, де потрібно було написати есе на задану тему (див. Додаток А).

Лексичний матеріал для тестування було обрано згідно з чинною навчальною програмою з англійської мови у загальноосвітніх закладах (10-11 класи), а саме відповідно до мовного інвентарю, який визначає теми та лексичний діапазон для вивчення. Оцінювання результатів тестування здійснювалось за 12-бальною системою (шкалою), відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти».

Результати вхідного діагностичного тестування рівня сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної групи відображено графічно на Рисунку 3.1.

Переважає кількість учнів в експериментальній групі мала середній рівень сформованості англомовної лексичної компетентності, що свідчить про задовільне засвоєння лексичного матеріалу. У той же час лише 12% учнів показали високий рівень, що свідчить про потребу в поглибленні словникового запасу й подальшому формуванні лексичної компетентності.

Результати вхідного діагностичного тестування рівня сформованості лексичної компетентності учнів контрольної групи відображено графічно на Рисунку 3.2.

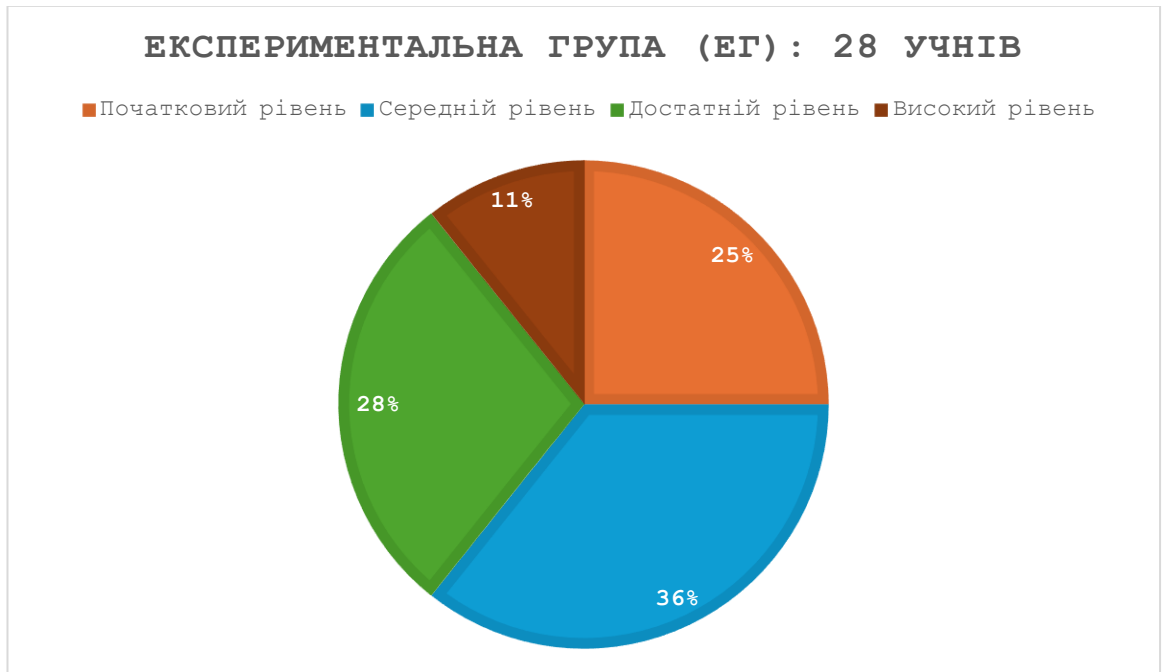

Рис. 3.1. Рівень сформованості лексичної компетентності експериментальної групи під час вхідного тестування

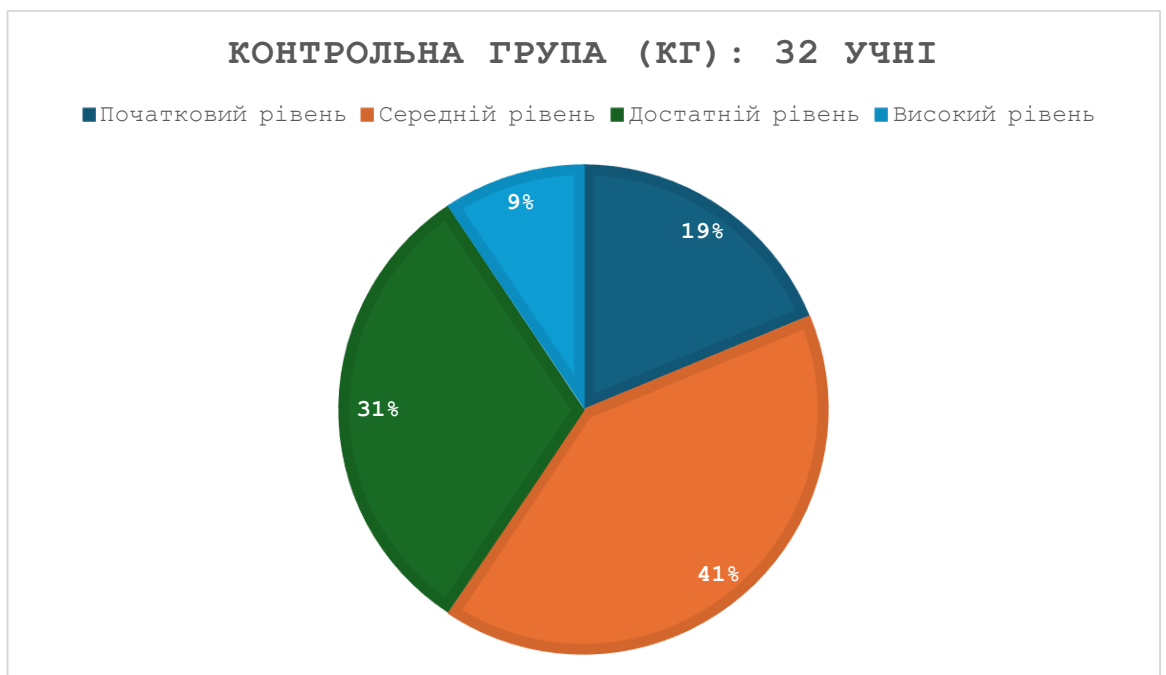

Рис. 3.2. Рівень сформованості лексичної компетентності

контрольної групи під час вхідного тестування

У контрольній групі переважав середній рівень сформованості лексичної компетентності, проте відсоток учнів з достатнім рівнем (31%) більший, ніж в експериментальній групі. Високий рівень показали 9% учнів, що свідчить про такі ж проблеми у досягненні результатів формування лексичної компетентності, як і в експериментальній групі.

Як бачимо, порівняльний аналіз результатів тестування в обох групах засвідчив, що значної різниці у рівні сформованості лексичної компетентності між ними на діагностичному етапі не виявлено. У контрольній групі було дещо більше учнів з достатнім рівнем, але кількість учнів із високим рівнем була фактично однаковою в обох групах. Ці показники створили передумови для об'єктивного порівняння змін під час експерименту.

3.2. Формування лексичної компетентності учнів за допомогою онлайн-платформ

Серед інтерактивних онлайн-платформ для формування лексичної компетентності учнів старшої школи були обрані саме ті платформи, які мають високий рівень інтерактивності та можливість налаштування завдань, такі як Quizlet, Kahoot! та Memrise.

Критеріями нашого вибору були:

- можливість тренування лексики за допомогою інтерактивних завдань;
- адаптація завдань під рівень знань та їхня відповідність навчальному поступу учнів;
- доступність зворотного зв'язку.

У той час, коли в контрольній групі використовувались традиційні методи навчання (підручник, переклад текстів, заучування слів), у експериментальній групі до формування лексичної компетентності

залучались інтерактивні онлайн-платформи. Учасники експериментальної групи виконували завдання різних видів на онлайн-платформах Quizlet, Kahoot! і Wordwall.

Для ознайомлення з новою лексикою у додатку Quizlet учні використовували режим «Картки», де можна переглянути слово, його значення, прогорнути його вліво, щоб вивчити, або вправо, якщо це слово відоме. Зручність платформи полягає в тому, що можна прослухати вимову лексичних одиниць та додати їх в обрані, щоб вивчати окремо.

Для запам'ятовування лексики учні могли обрати режим «Заучування», щоб швидко вивчити слова або ж запам'ятати увесь матеріал. Для самоперевірки учні використовували режим «Тест», де можна перевірити власні знання без підказок, а тоді перевірити свій результат.

У режимі «Підбір» учні мали можливість зіставити лексичну одиницю з її визначенням та зіграти на час із другом, що дозволило зробити процес засвоєння лексики більш інтерактивним та гейміфікованим (Рисунок 3.3).

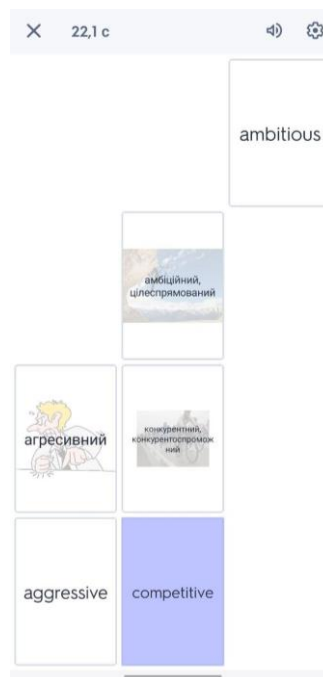

Рис. 3.3. Інтерактивна платформа Quizlet. Режим «Підбір»

На інтерактивній платформі Kahoot! учні мали змогу не лише вивчати нові слова та їхні значення у режимі флеш-карток, але й брати участь у різних

квізах та індивідуальних іграх. Платформа дає можливість проводити онлайн-вікторини під час уроків, де учні співставляли слова зі значеннями на час і боролись за першість у турнірній таблиці (Рисунок 3.4).

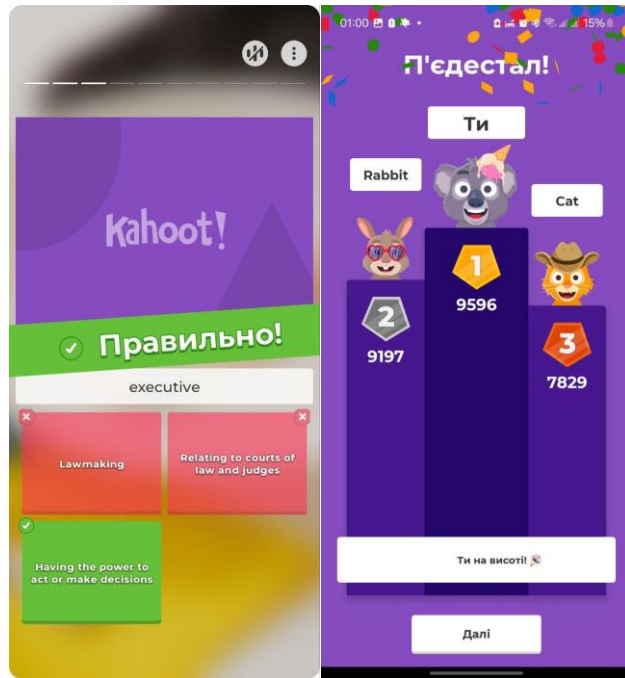

Рис. 3.4. Інтерфейс додатку Kahoot! під час вікторини
«Across State Systems»

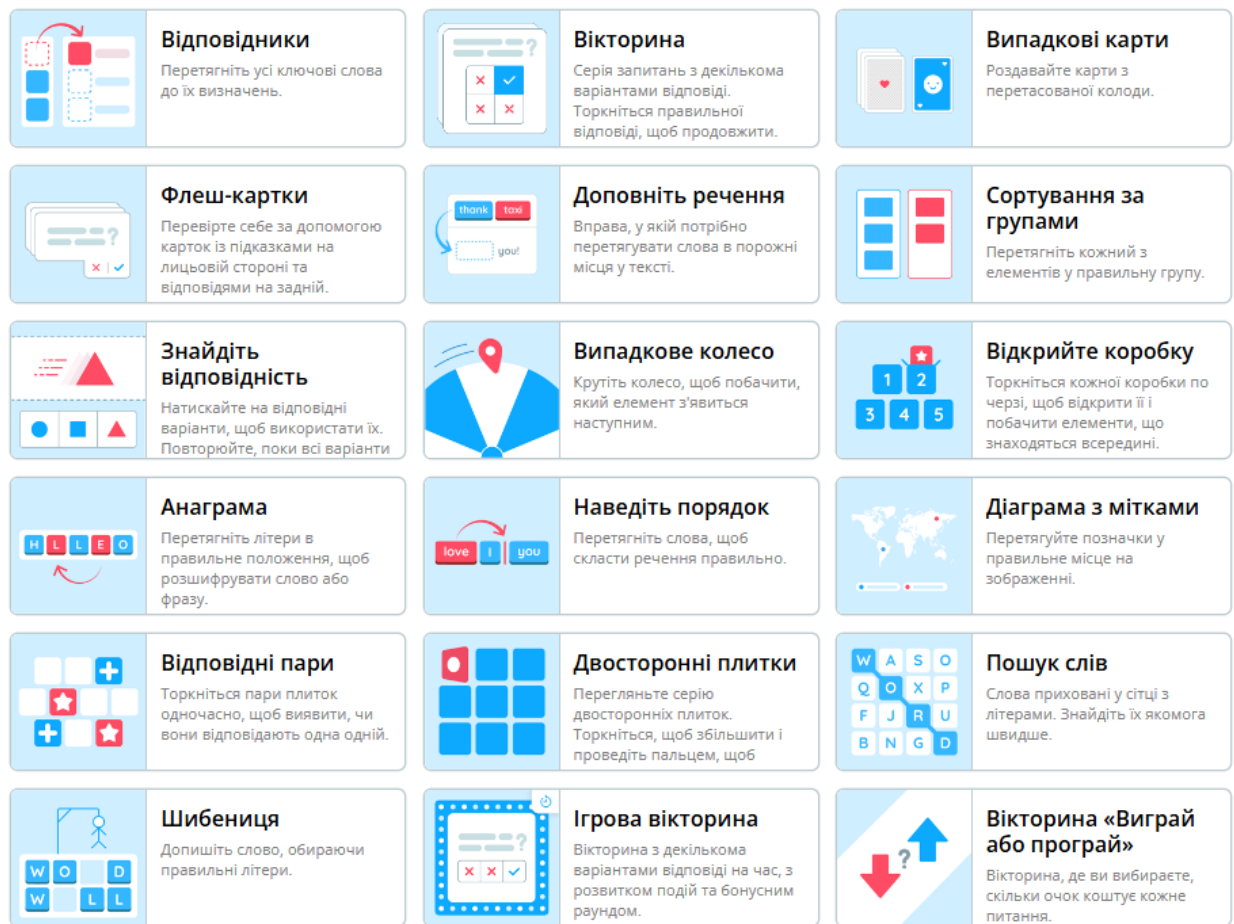

Рис 3.5. Види вправ на платформі Wordwall

Використання платформи Wordwall уможливило створення власних інтерактивних навчальних ресурсів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи (Рисунок 3.5).

Наприклад, для вивчення тематичної лексики «Sport and Rest» були використані такі типи вправ:

- відповідники – завдання типу «Match the name of each sports event with its correct definition»;
- знайдіть відповідність та відповідні пари – учні знаходили правильне визначення та світлину, яка позначає певний вид спорту для кращого їх вивчення і запам'ятовування;
- анаграма – завдання на впорядкування букв у слові для кращого запам'ятовування написання слів;

- сортування за групами – наприклад, завдання «Sort the words by their category (sports venues, sports types, people involved in sports)» для формування кращого розуміння контексту вивченої лексики;
- доповніть речення – для закріплення лексичного матеріалу були запропоновані вправи такого типу, як «Complete sentences with previously learned words that describe people who practice specific sports».

Під час використання інтерактивних платформ ми відзначили збільшення мотивації учнів до вивчення та засвоєння нового лексичного матеріалу в експериментальній групі.

3.3. Аналіз результатів експериментального дослідження

Після проведення дослідження із використанням онлайн-платформ у експериментальній групі було запропоноване контрольне тестування для учнів обох груп (див. Додаток Б).

Цей тест містив завдання, подібні до тих, які були використані у діагностичному тестуванні, і мав на меті виявити ті зміни у рівні сформованості лексичної компетентності, які відбулись у контрольній та експериментальній групах під час проведення педагогічного експерименту. Результати тесту оцінювались за тими самими критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти.

Результати контрольного тестування рівня сформованості лексичної компетентності експериментальної групи подані у графічному вигляді на Рисунку 3.6.

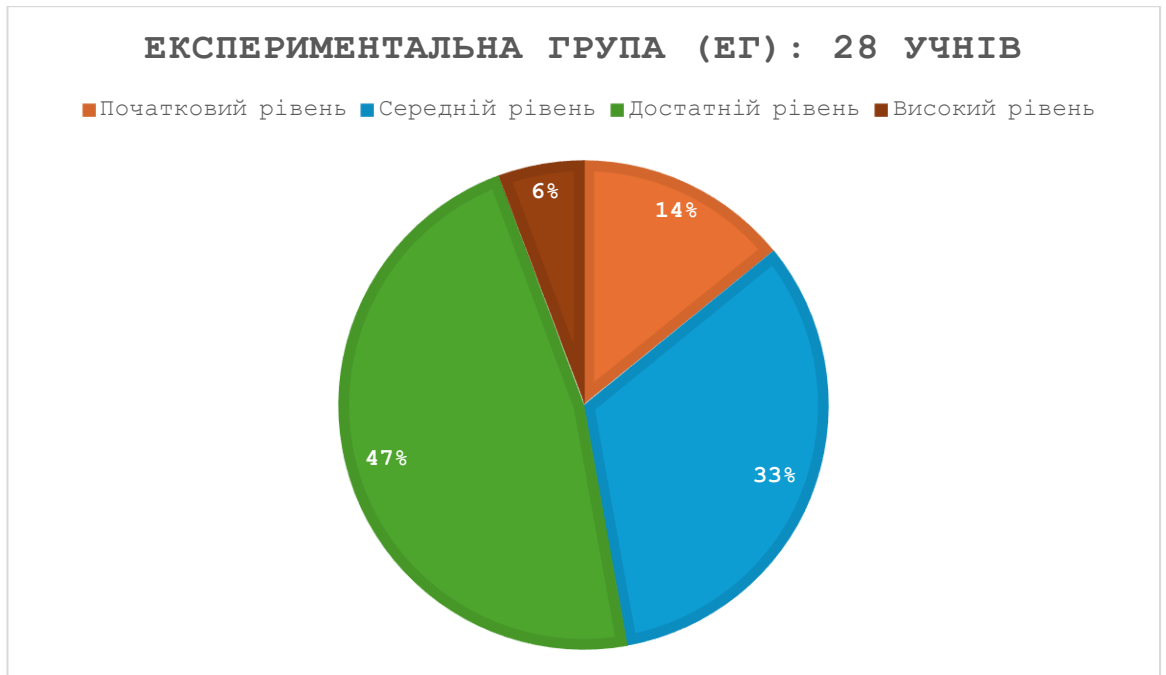

Рис. 3.6. Рівень сформованості лексичної компетентності експериментальної групи під час вихідного тестування

Після проведення експерименту кількість учнів з високим рівнем збільшилась до 28%, що свідчить про позитивний вплив використання інтерактивних онлайн-платформ на формування лексичної компетентності учнів. Аналогічно збільшилась кількість учнів з достатнім рівнем, що також вказує на покращення загального результату групи. Так само зменшилась частка учнів із початковим рівнем сформованості лексичної компетентності, що засвідчує ефективність використання інтерактивних платформ для підвищення рівня знань лексичного матеріалу.

Результати контрольного тестування рівня сформованості лексичної компетентності контрольної групи відображено на Рисунку 3.7.

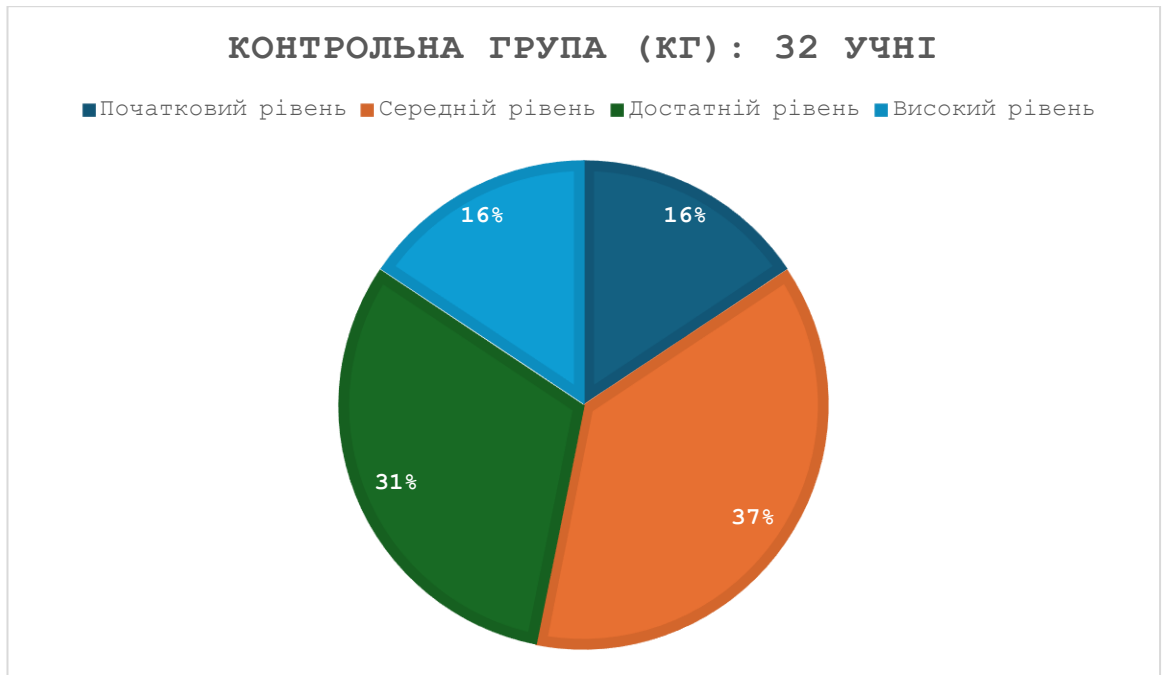

Рис. 3.7. Рівень сформованості лексичної компетентності контрольної групи під час вихідного тестування

У контрольній групі після експерименту так само відбулись зміни, проте не такі значні, як в експериментальній групі. Високий рівень показали 16% школярів, що є незначним збільшенням порівняно з вхідним тестуванням. Аналогічно відстежувався певний прогрес з кількістю учнів із середнім та достатнім рівнем сформованості лексичної компетентності, проте не настільки суттєвий, як в експериментальній групі.

Після порівняння результатів діагностичного та контрольного тестування, проведеного в обох групах, ми виявили, що рівень лексичної компетентності учнів експериментальної групи значно зріс після занять, під час яких активно використовувались інтерактивні онлайн-платформи (Рисунок 3.8). Якісний аналіз результатів засвідчив, що учні експериментальної групи не лише краще за учнів контрольної групи запам'ятовували слова, а й використовували їх впевненіше в контексті.

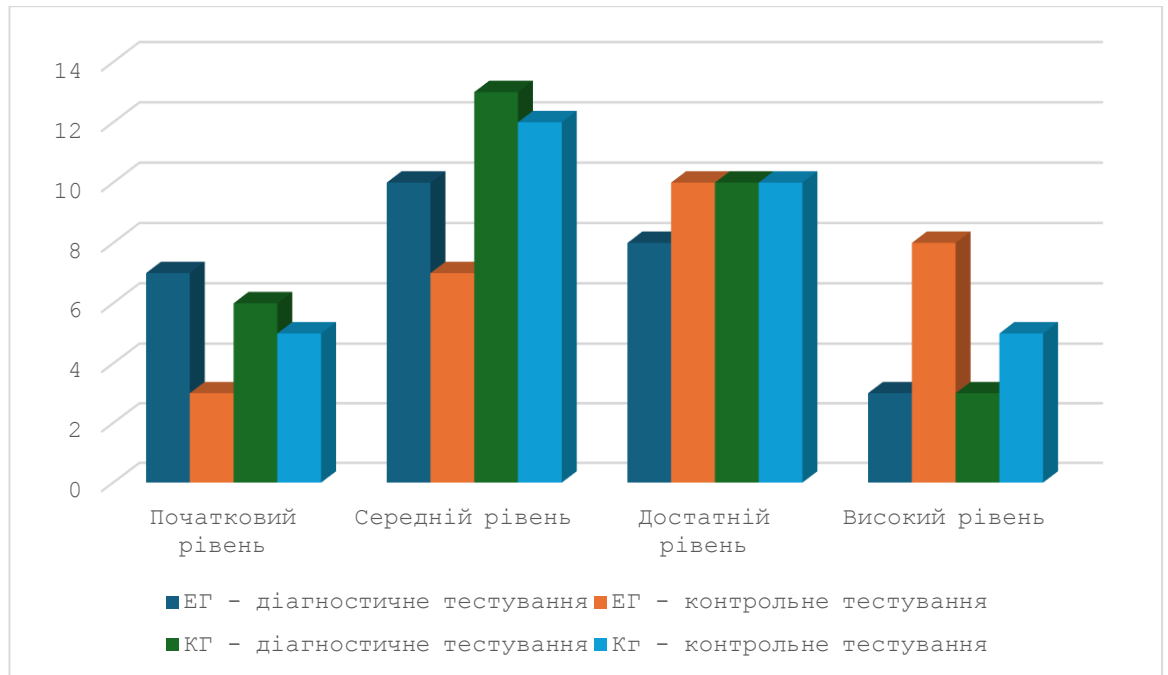

Рис. 3.8. Порівняльний аналіз результатів
вхідного та вихідного тестувань

Таким чином, дослідження підтвердило ефективність використання інтерактивних онлайн-платформ для формування англomовної лексичної компетентності учнів старшої школи. Позитивна динаміка знань експериментальної групи у порівнянні з контрольною свідчить про те, що використання онлайн-інструментів може значно посилити швидкість формування словникового запасу учнів та покращити їхню здатність оперувати лексикою в певному мовному контексті.

3.4. Рекомендації щодо інтеграції онлайн-платформ у формування лексичної компетентності старшокласників

Інтеграція інтерактивних онлайн-платформ у процес вивчення іноземної мови стає важливою частиною сучасного освітнього середовища. З огляду на стрімкий розвиток цифрових технологій, такі платформи відіграють ключову роль у підвищенні динамічності та зацікавленості учнів у процесі навчання. Вони не лише забезпечують мотивацію та залученість учнів, але й сприяють більш ефективному засвоєнню лексичного матеріалу. Правильно підібрані та інтегровані онлайн-платформи можуть значно

трансформувати традиційний навчальний процес, роблячи його більш інтерактивним і результативним.

У процесі інтеграції інтерактивних онлайн-платформ у навчальну програму важливо враховувати кілька ключових аспектів, які забезпечують їхню ефективність і доступність для всіх учнів.

Перш за все, під час вибору платформи необхідно звертати увагу на змістовне наповнення, яке має включати комплексні лексичні вправи, такі як ігри, кросворди, тести та сценарії для активного застосування нових слів. Це сприятиме кращому засвоєнню матеріалу через різноманітність та інтерактивність задач, які підтримують залученість та інтерес учнів.

Другий важливий аспект — адаптація платформ до різних рівнів складності. Це критично, оскільки класи часто складаються з учнів різного рівня підготовки. Платформа повинна мати можливість забезпечити індивідуалізовані навчальні шляхи, що дозволяють кожному учневі просуватися у вивченні мови згідно з власним темпом і здібностями.

Третім важливим фактором є інтуїтивно зрозумілий та доступний інтерфейс. Учні повинні мати можливість легко навігувати платформою без необхідності частої допомоги вчителів. Це сприяє самостійності у навчанні та підвищує впевненість у використанні технологій. Доступність платформи з різних пристроїв, включаючи смартфони, планшети та настільні комп'ютери, забезпечує, що учні можуть використовувати ресурси вдома, у школі чи в дорозі.

Наостанок, методична підтримка від розробників платформи має стати невід'ємною частиною сервісу. Вчителям потрібні зрозумілі настанови та ресурси для того, щоб вони могли легко інтегрувати платформу у свої уроки, розробляти ефективні заняття та використовувати цифрові інструменти для досягнення освітніх цілей. Така підтримка може включати навчальні вебінари, відеоінструкції, зразки уроків і навіть пряму підтримку від технічної служби платформи.

Таким чином, успішна інтеграція інтерактивних онлайн-платформ потребує глибокого розуміння їхнього потенціалу та обмежень, а також активної участі та адаптації з боку освітніх установ. Це не лише змінює методику навчання, але й вносить істотний вклад у загальну цифрову компетентність учнів.

Використання онлайн-платформ повинно бути вбудованим у гібридні моделі навчання, що поєднують елементи онлайн- і офлайн-освіти. Це дозволяє збалансувати самостійну роботу учнів з платформами та більш глибокі, взаємодійні заняття у класі, які можуть включати дискусії, проєктну роботу та рольові ігри. Такий підхід не тільки підвищує мотивацію та залученість учнів, але й сприяє кращому засвоєнню матеріалу, оскільки вони можуть використовувати набуті знання в реальних комунікативних ситуаціях.

Щоб гарантувати ефективність використання інтерактивних платформ у навчальному процесі, ключовим є регулярне збирання зворотнього зв'язку від учнів та вчителів. Цей зворотній зв'язок дозволяє виявляти не лише загальне ставлення до використаних інтерактивних методик, але й сприяє ідентифікації конкретних проблемних зон, які можуть виникати під час навчального процесу. Важливо, що школи створюють системи для анонімних відгуків, що заохочують учнів висловлюватися відкрито та чесно, не побоюючись негативних наслідків за критику.

Аналіз результатів тестувань та інших формальних оцінювань відіграє важливу роль у вимірюванні впливу використання інтерактивних платформ на академічні досягнення учнів. Дослідження цих результатів може виявити кореляції між використанням певних типів вправ і покращенням знань учнів, допомагаючи школам робити обґрунтовані рішення про подальше використання цих ресурсів або необхідність їх модифікації. Збір даних має бути систематизованим і охоплювати тривалі періоди для більш точної оцінки трендів та динаміки навчання.

Використання аналітичних інструментів, наданих платформами, забезпечує можливість моніторингу прогресу учнів у режимі реального часу.

Ці інструменти дозволяють вчителям адаптувати навчальні плани, курси та методи викладання залежно від індивідуальних потреб та досягнень учнів, забезпечуючи гнучкість та персоналізацію навчання. Ефективний моніторинг також сприяє своєчасному виявленню студентів, які можуть мати труднощі, дозволяючи швидше втручання та надання додаткової підтримки, що є критично важливим для забезпечення їх успішності.

Таким чином, інтеграція аналітичних інструментів і зворотного зв'язку у процес навчання із застосуванням інтерактивних платформ є необхідною для забезпечення високої якості та адаптивності освітнього процесу. Це дозволяє не лише оптимізувати використання цифрових ресурсів, але й сприяє розвитку більш ефективних, інноваційних та відповідальних освітніх практик. В кінцевому підсумку, інтеграція інтерактивних онлайн-платформ в освітній процес повинна враховувати як технічні аспекти, так і педагогічні потреби навчального закладу. Забезпечення методичної підтримки та професійного розвитку для вчителів є критично важливим для ефективного використання цих новітніх інструментів. Тільки з урахуванням усіх цих факторів можна досягти значного поліпшення якості освіти та підвищення мотивації та залученості учнів.

Висновки до розділу 3

У Розділі 3 детально розглянуто практичний аспект використання інтерактивних онлайн-платформ для розвитку лексичної компетентності учнів старшої школи. Висновки з цього розділу підсумовують ключові аспекти аналізу, ефективності та стратегій інтеграції цих інструментів у навчальний процес.

1. Педагогічний експеримент, проведений у рамках дослідження, підтвердив, що інтерактивні онлайн-платформи є ефективним інструментом для розвитку лексичної компетентності учнів старшої школи. Використання таких платформ, як Quizlet, Kahoot! та Wordwall, сприяло підвищенню зацікавленості учнів у вивченні англійської мови та значно покращило їхнє

володіння лексикою. Платформи дозволяють інтегрувати різноманітні форми навчання, що включають ігрові елементи, мультимедійні матеріали, а також надають можливість для зворотного зв'язку, що підвищує мотивацію та ефективність навчального процесу.

2. Порівняння результатів вхідного та вихідного тестування показало значне покращення в рівні сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної групи. Після використання онлайн-платформ кількість учнів з високим та достатнім рівнем сформованості лексичної компетентності значно збільшилась, що є свідченням позитивного впливу онлайн-платформ на засвоєння лексики.

3. Рекомендації щодо інтеграції онлайн-платформ в навчальний процес включають використання гібридних моделей навчання, регулярне збирання зворотного зв'язку для оптимізації використання платформ, а також постійне оновлення та адаптація навчальних планів з урахуванням аналітичних даних. Важливим є також підвищення кваліфікації вчителів для ефективної роботи з цифровими ресурсами.

Загалом, інтерактивні онлайн-платформи демонструють великий потенціал у залученні учнів та підвищенні їхніх навчальних досягнень у вивченні англійської лексики. Правильна інтеграція цих інструментів у навчальний процес може значно покращити якість освіти, зробити її більш доступною та ефективною для учнів старшої школи. Ці платформи пропонують унікальні можливості для персоналізації навчання, дозволяючи учням працювати в індивідуальному темпі, що є важливим для засвоєння мовних навичок. Вони також надають різноманітність навчальних ресурсів, таких як відео, аудіо, інтерактивні вправи та ігри, які можуть допомогти зробити процес навчання більш захоплюючим і менш монотонним.

Інтерактивні платформи також сприяють підвищенню мотивації учнів через гейміфіковані елементи, такі як бали, значки, рівні та таблиці лідерів, що стимулює здорову конкуренцію та прагнення до самовдосконалення. Така модель навчання допомагає учням більше взаємодіяти з навчальним

матеріалом, стимулюючи глибше занурення в мову та культуру, що в свою чергу може підвищити їхні загальні мовні компетенції.

Але для того, щоб використання інтерактивних платформ було дійсно ефективним, важливо врахувати не тільки їх педагогічні переваги, а й виклики, з якими можуть зіткнутися викладачі та учні. Це включає необхідність забезпечення належної технічної підтримки, навчання цифровій грамотності та здатності адаптувати традиційні методи навчання до цифрового середовища. Також важливим є постійний зворотний зв'язок між учителями та учнями для оптимізації використання платформ і коригування навчальних планів з метою максимального врахування індивідуальних потреб кожного учня.

Подальше впровадження інтерактивних платформ в освітній процес вимагає від освітніх інституцій готовності до інновацій, гнучкості в управлінні змінами та відкритості до нових підходів в навчанні, що може стати ключем до успіху у формуванні лексичної компетентності учнів.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Завдяки ґрунтовному дослідженню інтерактивних онлайн-платформ для формування англомовної лексичної компетентності учнів старшої школи вдалось провести глибокий аналіз потенціалу сучасних технологій у сфері освіти. Вивчення теоретичних основ, аналіз практичного застосування онлайн-платформ і викладені рекомендації щодо їхньої інтеграції у навчальний процес формують комплексний погляд на можливості та виклики, пов'язані з цифровізацією навчання.

1. Лексична компетентність є фундаментальною складовою загальної мовленнєвої компетенції, що вимагає цілеспрямованого підходу до навчання. Аналіз сучасних методів і підходів, таких як контекстуальне навчання і використання мультимедійних ресурсів, підтвердив їх значення у формуванні англомовної лексичної компетентності. Особливості використання цих методів у старшій школі вимагають адаптації під індивідуальні потреби учнів, що забезпечується через диференціацію навчальних завдань.

2. Роль інтерактивних онлайн-платформ у сучасному освітньому процесі є величезною. Їх впровадження сприяє залученню учнів, робить навчання більш цікавим і динамічним. Переваги використання таких платформ включають високу доступність і гнучкість у навчанні, можливість миттєвої оцінки та зворотного зв'язку, а також інтеграцію гейміфікаційних елементів, які значно підвищують мотивацію учнів. Проте, слід зазначити й недоліки, такі як потенційні технічні проблеми, необхідність цифрової грамотності викладачів і учнів, і ризик неповного засвоєння матеріалу без фізичної присутності вчителя.

3. Інтеграція інтерактивних онлайн-платформ у навчальний процес передбачає, що для досягнення найкращих результатів необхідно враховувати різні аспекти їх використання. Рекомендації включають в себе ретельний вибір платформ за критеріями змісту, доступності, інтерфейсу та методичної підтримки. Важливим є також регулярне оновлення навчальних матеріалів та

методик, адаптація до специфіки класу і індивідуальних потреб учнів, а також проведення професійних тренінгів для вчителів.

4. Інтеграція інтерактивних онлайн-платформ у навчальний процес старшої школи несе значні переваги, зокрема, покращує вивчення лексики, робить навчання більш захоплюючим, ефективним та адаптованим до потреб сучасного освітнього середовища. Використання цих платформ значно підвищує мотивацію учнів, забезпечуючи їм доступ до інтерактивних ресурсів та гнучкості в навчанні, яка не доступна при використанні традиційних методів. Це також сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу завдяки візуалізації, ігровим елементам та можливості повторення матеріалу в інтерактивному форматі.

5. Для успішної реалізації цих переваг необхідно, щоб освітні інституції були готові до впровадження та підтримки нових технологій. Це включає не тільки інвестиції у програмне забезпечення та обладнання, але й організацію навчального процесу таким чином, щоб онлайн-платформи ефективно інтегрувалися у вже існуючі навчальні плани. Важливо також забезпечити постійну підготовку та професійний розвиток вчителів, щоб вони могли ефективно використовувати ці інструменти, адаптувати навчальний матеріал під потреби учнів і керувати технологічними аспектами викладання.

Крім того, необхідно систематично оцінювати ефективність застосованих методик та технологій через регулярні зворотні зв'язки від учнів та аналіз їхніх навчальних досягнень, щоб вчасно вносити корективи та оптимізувати процеси навчання. Це дозволить забезпечити не тільки технологічну адекватність навчального середовища, але й відповідність освітнім стандартам та потребам сучасних учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєва С. Особливості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення: сучасні онлайн-ресурси. *Український педагогічний журнал*. 2023. № 1. С. 59-65.
URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/645/641>
2. Андріянова Г., Скора Н., Крутін О. Створення та використання діагностичних онлайн-завдань з іноземної мови. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»* (December 23, 2022; Tel Aviv, Israel), 2022. С. 140-143.
3. Бихно К. Шляхи і засоби індивідуалізації процесу формування англomовної лексичної компетентності в учнів профільної школи. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2023. 107 с.
4. Бондар О., Карпенко Ю., Микитин-Дружинець М. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2006.
5. Гнатик К., Фодор К. Використання інформаційно-цифрових технологій у вивченні іноземних мов. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. №7 (21). С. 284-295.
6. Грищенко А. Сучасна українська літературна мова: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Вища шк., 2007. 439 с.
7. Гупка-Макогін Н. Навчання майбутніх фахівців з міжнародної економіки професійно орієнтованого англomовного аудіювання у процесі самостійної роботи: дис. ... кан. пед. наук: 13.00.02. Тернопіль, 2016. 286 с.
8. Задорожний В. Морфолологія як семантичний чинник. *Українська мова і література в школах України*. 2015. № 11. С. 8–13.
9. Карпенко Ю. Вступ до мовознавства: підруч. 2-ге вид., стер. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 336 с.

10. Косович О. Сутність професійної лексичної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови та її формування на міждисциплінарній основі. *Pedagogical Discourse*. № 34. С. 14-19.
11. Коханевич М., Джава Н. Формування лексичної компетентності на початковому етапі навчання іноземної мови. *Оновлення змісту, форми та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2016. № 14. С. 48-51.
12. Кухаренко В., Бондаренко В. Екстрене дистанційне навчання в Україні. Харків: Видавництво КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
13. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова та ін. Київ : Академія, 2010. 327 с.
14. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр» / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.
15. Мойсієнко А., Бас-Кононенко О., Бондаренко В. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник. Київ : Знання, 2010. 270 с.
16. Морзе Н. Моделі ефективного використання інформаційно комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 2 (6). URL: <http://www.ime.edu-ua.net/em6/emg.html>
17. Мукан Н., Горохівська Т., Ієвлєв О., Чубінська Н., Кобрин, В. Іншомовна комунікативна компетентність: поняттєво-категорійний дискурс. *Академічні візії*. 2023. № 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/arti>
18. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу : методичний матеріал. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11–17.

19. Освіта в умовах війни: реалії, виклики та шляхи подолання: матеріали ІІ Форуму академічної спільноти / упоряд. М. В. Савицький, І. П. Мамчич. Дніпро: ДВНЗ «ПДАБА», 2022. 152 с.
20. Особливості навчання граматики на заняттях з іноземної мови в немовних закладах вищої освіти / Дегтярєва К., Живолуп В., Карась А., Кібенко Л. *Іноземні мови*. 2023. №2. С. 31-39.
21. Пономарев О., Різун В., Шевченко Л. Сучасна українська мова: підручник. Київ: Либідь, 2008. 399 с.
22. Попенко Ю., Павліщук О. Лексична компетентність студентів на початковому етапі вивчення англійської мови як об'єкт формування при використанні ІКТ. *International Science Group. Pedagogy Theory: Monograph*. Boston, 2020. С. 261-269.
23. Попов Д. Короткий посібник з цифрової доступності. Київ: ПРООН. 2023. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-06/korotkiy_posibnik_z_cifrovoi_dostupnosti_-_ukr.pdf.
24. Рудяк А. Методика формування англомовної лексичної компетентності в усному мовленні учнів профільних класів за допомогою веб-ресурсів: дипломна робота магістра. : 014.02 Середня освіта (Мова та література (англійська)). Хмельницький: Хмельницький нац. ун-т., 2022. 99 с.
25. Румянцева О. Лексична компетентність здобувачів немовних факультетів як лінгводидактична проблема. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 12 (30). С. 133-146.
26. Рускуліс Л. Лінгвістичні основи формування лексичної компетентності учнів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 2(77). С.109-112.
27. Селіванова О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 711 с.
28. Семигіна Т. Федюк В. Цифрова компетентність як інструмент регулювання ринку праці. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1476>.

29. Семигіна Т., Шкуро В., Новак А. Врахування стандартів вебдоступності при розробленні навчальних онлайн-платформ. *Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання*: мат-ли І Міжнар. наук. конф. Вінниця: УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 69-73.
30. Січкаренко К. Розвиток цифрових освітніх платформ та поширення цифрових компетенцій в освіті. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_12_62.
31. Скляренко Н. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*. 1999. № 3. С. 3–98.
32. Столяренко І. Особливості організації змішаного навчання у підготовці майбутніх учителів інформатики. *Інформаційні технології в освіті*. 2015. № 24. С. 138-147.
33. Татаревська Д. Методика використання фразеологічних одиниць у формуванні англomовної лексичної компетентності учнів 11-х класів. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2022. 89 с.
34. Трубіцина О., Кушнір Т. Особливості формування лексичних навичок на уроках англійської мови в умовах дистанційного навчання. *Science and technology: problems, prospects and innovations*. Osaka: CPN Publishing Group, 2022. 837 p.
35. Федоренко Ю. Формування комунікативної компетенції старшокласників на сучасному етапі. Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Полтава, 2005. № 2. С. 82-87.
36. Ференчук І. Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів у майбутніх філологів. *Педагогічний дискурс*. 2016. № 21. С. 169-174.
37. Ференчук І. Добір навчального матеріалу для формування німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів у

- майбутніх філологів. Педагогічний альманах: зб. наук. пр. Херсон, 2017. № 33. С. 204–210.
38. Ференчук І. Специфіка формування німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів (лінгвістичний аспект). Дослідження та впровадження в початковий процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом: збірник матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Одеса, 15 травня 2017 р.). Одеса, 2017. С. 237-240.
39. Шевченко С. Формування комунікативної компетенції в читанні англійською мовою із застосуванням комп'ютерних технологій у вищих навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2004. 346 с.
40. Яременко-Гасюк О., Полтавченко Д. Комунікативний аспект методики CLIL у модернізації змісту іншомовної освіти в закладах загальної середньої освіти. *Київський науково-педагогічний вісник*. Київ, 2021. С. 79-84.
41. Aihā N., Ratra F. Online education amid COVID-19 pandemic and its opportunities, challenges and psychological impacts among students and teachers: a systematic review. *Asian Association of Open Universities Journal*. 2022. Vol. 17(3). P. 242-260.
42. Benta D., Bologna G., Dzitac I. E-learning platforms in higher education. Case study. *Procedia Computer Science*. 2014. Vol. 31. P. 1170-1176.
43. Bonk C., Graham C. *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2005.
44. Crompton H. A historical overview of mobile learning: toward learner-centered education. *Handbook of Mobile Learning*. Florence: Routledge, 2013. P. 3-14.
45. Gee L. L. S. Integrating Design Features for E-Learning Platforms. *MDPI Proceedings*. 2022. Vol. 82 (1). P. 23.
46. Milrad M. Seamless learning: an international perspective on next generation technology enhanced learning. *Handbook of Mobile Learning*. Florence: Routledge, 2013. P. 95-108.

47. Nuraeni C. Using total physical response (TPR) method on young learners English language teaching. *Metathesis: Journal of English Language, Literature, and Teaching*. 2019. Vol. 3(1). P. 26-34.
48. Ouadoud M., Rida N., Chafiq T. Overview of E-learning Platforms for Teaching and Learning. *International Journal of Recent Contributions Engineering Science and IT*. 2021. Vol. 9(1). P. 50-70.
49. Petrenko L. Analysis of the current state of distance learning in the vocational education and training institutions. *Proceedings of the International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters*. Ukraine, 2020. Vol. 166.
50. Piotrowski M. What is an e-learning platform? *Learning management system technologies and software solutions for online teaching: Tools and applications*. IGI Global, 2010. P. 20-36.
51. Types of eLearning platforms. CyberCraft, 2021. URL: <https://cybercraft.medium.com/types-of-elearning-platforms-1dffa14152e>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Assessing the lexical competence of learners

Test 1

I. Multiple-Choice Test

1. Which term describes a judge or official in a sports match?

A. Coach	C. Referee
B. Participant	D. Opposition

2. What does it mean if someone says, "That was a load of rubbish!" after a match?

A. The match was exciting.	C. The match was average.
B. The match was very bad or disappointing.	D. The match was very close.

3. In a team sport, which term describes the other team that competes against you?

A. Promotion	C. Context
B. Achievement	D. Opposition

4. Which of the following words refers to the act of preventing someone from advancing with the ball in a game?

A. Draw	C. Score
B. Tackle	D. Achieve

5. What kind of activity is "tobogganing"?

A. Sliding downhill on snow	C. Running a marathon
B. Sailing on a river	D. Playing a board game

6. Which phrase would describe a person who exercises regularly to maintain health?

A. A load of rubbish	C. A disgrace
B. To stay fit	D. An injury

7. Which word would describe a sports match that ended with the same score for both teams?

A. Draw	C. Promotion
B. Loss	D. Pitch

8. Which term refers to advancing a person to a higher level or position, often used in a sports context?

A. Promotion	C. Injury
B. Achievement	D. Opposition

9. What does it mean to "score" in a game?

A. To lose points	C. To finish the game
B. To get a point or goal	D. To get injured

10. Which of the following is most likely to be called a "disgrace" in sports?

A. Fair play and respect	C. Cheating or unsportsmanlike conduct
B. Winning a championship	D. Drawing a game

II. Contextual Matching

Match each sentence with the correct word or phrase:

1. The _____ decided that the foul was serious enough to give a penalty.

A. Coach	C. Opposition
B. Referee	D. Participant

2. If you want to _____ your health, regular exercise is essential.

A. Promote	C. Stay fit
B. Oppose	D. Draw

3. His performance in the final was so poor that it was a complete _____.

A. Disgrace	C. Context
B. Achievement	D. Injury

4. The athlete was pleased to _____ his personal best time.

A. Oppose

C. Lose

B. Draw

D. Achieve

5. During a football game, you might see players attempting to _____ their opponents.

A. Kick

C. Lose

B. Tackle

D. Score

6. Our school held a large _____ for students to showcase their athletic skills.

A. Injury

C. Sport event

B. Promotion

D. Disgrace

7. If both teams end with the same score, the game results in a _____.

A. Loss

C. Win

B. Draw

D. Oppose

8. The player had to leave the game early due to an unexpected _____.

A. Achievement

C. Opposition

B. Disgrace

D. Injury

9. A strong rivalry developed between our team and our main _____.

A. Coach

C. Opposition

B. Referee

D. Participant

10. Some people think video games are a _____ when it comes to staying physically active.

A. Achievement

C. Promotion

B. Load of rubbish

D. Context

III. Fill-in-the-Gap

Complete each sentence by filling in the gap with the appropriate word. Use: "to tackle," "to kick," "to score," "a coach," "a pitch," "jogging," "a disgrace," "to lose," "a participant," "an achievement."

1. The game took place on a football _____.
2. I like to go _____ every morning to stay fit.
3. The striker managed _____ the winning goal in the final minutes.
4. He missed an easy chance and considered it _____.
5. The player tried _____ the ball past his opponent.
6. She was proud of _____ first place in the marathon.
7. Our team has a great _____ who inspires everyone to do their best.
8. The team was disappointed _____ the game.
9. Every _____ in the tournament received a medal for their efforts.
10. The defender tried _____ the opposing player to regain control of the ball.

IV. Open-Ended Question

Write a short essay (120-150 words) on the following topic:

"The Importance of Sports and Physical Activity in Daily Life"

In your essay, try to use at least **five** of the following words: *to stay fit, a sport event, to achieve, a coach, an achievement, a participant, a referee, to lose, to score, an injury.*

Assessing the lexical competence of learners

Test 2

I. Multiple-Choice Test

1. What term refers to the highest law or authority within a country?

A. Division	C. Sovereignty
B. Court	D. Anthem

2. In a democratic system, citizens typically have the right to _____ their leaders.

A. Declare	C. Proceed
B. Elect	D. Proclaim

3. Which of the following is a fundamental right that ensures all individuals receive justice?

A. Fair trial	C. Self-determination
B. Private ownership	D. Executive power

4. What is the purpose of disarmament between countries?

A. To restore division	C. To increase military power
B. To promote peace and	D. To elect leaders

security

5. Which of the following describes the process of citizens expressing their choice in a democracy?

A. A court	C. A division
B. A vote	D. An alternative

6. A system of _____ ensures that no one branch of government has too much power.

A. Awareness	C. Separation of powers
B. Private ownership	D. Disarmament

7. What does "self-determination" refer to?

- A. The right of a nation to elect its officials
- B. The right of people to govern themselves
- C. The process of restoring division
- D. The establishment of a fair trial

8. In a state system, which branch is primarily concerned with interpreting laws?

- A. Executive
- B. Legislative
- C. Judicial
- D. Official

9. The term "long-cherished" refers to something that has been:

- A. Recently established
- B. Desired or valued for a long time
- C. Declared or proclaimed
- D. Considered an alternative

10. Which of the following best describes "private ownership"?

- A. When property is publicly owned
- B. When individuals or companies own property
- C. When the state owns all resources
- D. When the executive branch controls resources

II. Contextual Matching

Match each sentence with the correct word or phrase:

1. The _____ was responsible for making a final ruling on the case.

- A. Executive
- B. Judicial
- C. Legislative
- D. Supreme

2. To achieve peace, nations sometimes agree to _____.

- A. Disarmament
- B. Division
- C. Elect officials
- D. Awareness

3. A true democracy allows citizens to _____ for their representatives.

- A. Proceed
- B. Elect
- C. Proclaim
- D. Fight

4. Citizens are granted _____ before the law, ensuring fair treatment for all.

A. Sovereignty	C. Equality
B. Disarmament	D. Court

5. In case of disputes, the _____ system helps to resolve them in a civilized way.

A. Legislative	C. Division
B. Judicial	D. Alternative

6. The country's anthem was played at the beginning of the _____.

A. Awareness	C. Vote
B. Division	D. Event

7. To promote national unity, the government encourages _____ among its citizens.

A. Fair trials	C. Division
B. Awareness	D. Disarmament

8. An individual's right to _____ is essential in any democratic society.

A. Proceed	C. Vote
B. Restore	D. Disarm

9. Many nations strive to uphold _____ as a key part of their constitution.

A. Equality	C. Opposition
B. Division	D. Self-determination

10. In order to handle international matters, governments may _____ their views at a global meeting.

- A. Proclaim
- B. Elect
- C. Settle
- D. Disarm

III. Fill-in-the-Gap

Complete each sentence by filling in the gap with the appropriate word. Use: "to declare," "to proceed," "to proclaim," "a court," "a sovereignty," "an anthem," "to restore," "a vote," "to elect," "an alternative."

1. Every country has its own national _____ to symbolize its identity.
2. The citizens exercised their right _____ for a new president.
3. After the war, the nation worked hard _____ peace and order.
4. In a democracy, the people have the power _____ leaders of their choice.
5. The government was given full _____ over its territories.
6. The law states that all decisions must be reviewed in _____.
7. The leaders decided _____ independence for the new state.
8. The president _____ that the day would be a national holiday.
9. In difficult circumstances, people may seek _____ solutions.
10. After careful consideration, they chose _____ with the new plan.

IV. Open-Ended Question

Write a short essay (120-150 words) on the following topic:

"The Importance of State Systems in Ensuring Justice and Stability"

In your essay, try to use at least five of the following words: *sovereignty, a court, a vote, a fair trial, self-determination, executive, legislative, judicial, disarmament, to declare, fundamental, permanent, civilized, alternative, equality, to restore.*